

Kongresszust tartott a Vállalkozók Pártja

Zsúfolásig megtelt a MEDOSZ budapesti székházának nagyterme, ahol közel 450 választott küldött és szép számú vendég részvételével szombaton tartotta meg I. országos kongresszusát a Vállalkozók Pártja.

A tavaly októberben Debrecenben megalakult és mintegy 11 000 tagot számláló szervezet egy ma még viszonylag kis számú, de holnap már talán sok százezernyi és mindenképpen igen fontos réteg gazdasági és politikai érdekvédelmét vállalja, és parlamenti képviselői útján kíván részt venni a törvényalkotásban.

Há jelentéktelen apróságnak tűnik is, meg kell említenem egy külsőleges mozzanatot. A rendkívül mértéktartóan dekorált, de virágokkal bőkezűen ékesített emelvényen az elnökség és a vendégek, akárcsak a széksorokban a delegátusok szinte kivétel nélkül jól

szabott öltönyben, nyakkendősen, gondozott külsővel jelentek meg, és ez – megvallom – kellemesen hatott a másutt igencsak gyakori kopott farmerdzsekikhez, borzas hajzatokhoz és ötödnapos borostát viselő ábrázatokhoz szokott tudósítóra. Itt polgárok ültek, akik komolyan veszik a maguk polgári-társadalmi küldetését.

A kongresszus módosította a párt alapszabályát; a szervező és helyzet- elemző munka előmozdítása végett kibővítette különféle bizottságait, ill. újakat hozott létre. Majd Szabó Tibor pártelnök fűzött kiegészítést a párt tevékenységéről előre közreadott jelentéshez. Nagy taps fogadta a követelést, hogy erkölcsileg felelősségre kell vonni és méltányos jövedelemszintre kell visszavetni azokat, akik a bukott rendszer vezetőiként és haszonélvezőiként mai helyzetébe hozták az országot.

Szabó Tibor elnöki beszéde (részletek)

Tisztelettel és szeretettel üdvözlöm a Vállalkozók Pártjának I. országos kongresszusán megjelent vállalkozókat, küldötteket és kedves meghívott vendégeinket!

Ma egy olyan társadalmi réteg képviselői gyűltek itt össze, akikre az elmúlt 40 esztendőben ráerőszakoltak egy emberhez, vállalkozóhoz, a magyarsághoz, a demokrácia elveihez és értékeihez méltatlan despotizmust, majd annak enyhített és liberalizált diktatórikus változatát.

Ez a vállalkozói réteg még idejekorán felismerte, s később saját magán érezte ennek az idősáknak az emberi magatartást sértő és megalázó erejét, és a teljesítőképességét korlátozó rendszerét.

Ez a diktatórikus szocializmus 40 évvel ezelőtt egy sajátos bürokratikus, emberkizsákmányoló, torz tulajdonrendszerrel párosult, kiiktatta a gazdaságból és társadalmi életünkben a realitást, az ésszerűséget, az emberi kezdeményezést, a vállalkozói fantáziát.

A tőke és a nemzeti jövedelem fölött egy központi idoszto és újraelosztó politikai bürokrácia rendelkezett, pazarló módon gazdálkodva és napról napra és hétről hétre és évről évre újat termelve a hiányt és a veszteséget, s ez még jelenleg sem változott. (...)

Szentül hiszem, hogy vissza kell adni ennek a társadalmi rétegnek a hitét önmaga teremtő erejében, a tehetségében, vállalkozói kedve bátorításában, erősíteni kell elszántságában, emberi értékeinek védelmében, és be kell tudnunk bizonyítani, hogy nem a vállalkozók elszántsága, élni akarása, hanem egy történelmi tévedés következménye, hogy létrejött egy torz társadalom- és gazdaságpolitika. Nyomatékosan ki kell jelentenem, hogy

nem mi tévesztettünk utat, velünk próbálták meg elhitetni, hogy mindig mindenben eleve igazuk van és lesz mindaddig, amíg a hatalom a kezükben van.

De mi tudtuk, hogy az általuk meghirdetett és részünkről elfogadhatatlan jövőkép egy utópia, miként az a piac, az állam és a jog elhalásáról meghirdetett ige is.

A történelem bebizonyította, hogy igazunk volt, hiába szervezték mások életünket 40 éven keresztül, s végül is eljuttatták ezt az országot oda, ahol most van.

Nehéz lesz számba venni és felmérni azt a mérhetetlen erkölcsi kárt, anyagi veszteséget, tönkre tett vállalkozási szándékot, derékba tört karriert, amit ez az elmúlt 40 év politikája okozott. Bizom benne, hogy a mi, tisztuló szellemű vállalkozói társadalmunk – ha kell, a legkeményebb eszközökkel – visszaszerzi, visszaköveteli azt a történelmi jogát, hogy szabadon éljen és vállalkozzon. Mi vissza akarunk térni az európai szellemhez, kultúrákhoz, kapcsolódni kívánunk azokhoz a nemzetekhez, akikben tiszta lánggal ég a tiszta erkölcs és a vállalkozások szabadságába vetett hit. (...)

A nehezen kivívott demokráciánkat még ma is fenyegeti veszély az ország teljes gazdasági csődje képében. Ezt hagyta ránk a bukott rendszer. És még mindig nem történt lényeges változás a szigorúan monetáris, restriktív jellegű gazdaságpolitikában, a megújulás, a vállalkozásbarát politika csak szóbeli frázis, a hangoztatott szándék és a megvalósulás között mély szakadék tátong. Még mindig csak egy vezetőréteg túléléséhez asszisztálunk. (...)

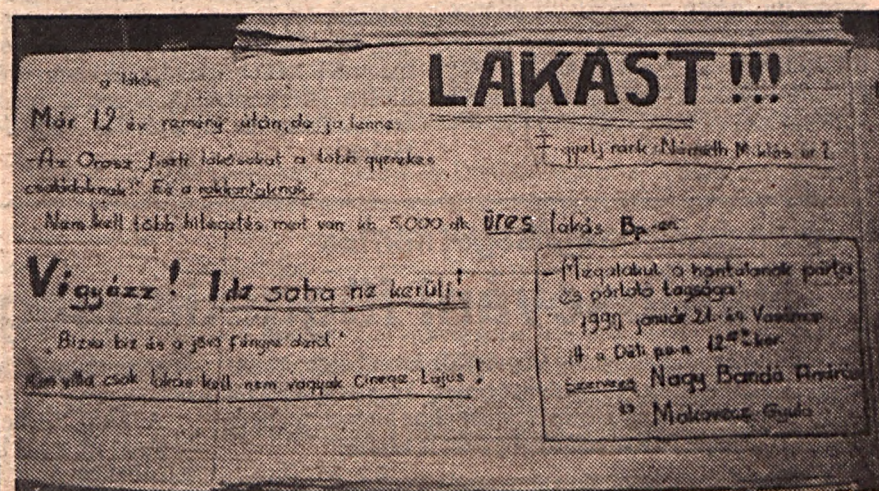
folytatás az 5. oldalon

A magyar kultúra napján

(Beszélgetés Határ Győzővel a 9. oldalon.)

A hármas csatorna a kommunistáké

(Tévés helyzetkép a 11. oldalon.)

Meleg „otthon”, egy ágy, napi egy étkezés

Az utastérben, lépcsőfeljárón, minden védett zugban emberek. Gondosan kiterített rongyokon, pokrócon összes vagyunk. Összekuporodnak, félkényekre támaszkodva szívják a cigarettavéget és kortyolják az életüket egyedül megszépítő alkoholt. Már aki hozzájut, hiszen a semmiből megkeresni a féldeci árat sem egyszerű. Munkát pedig hiába vár az, akinek nincs bejegyzett lakhelye. Pályaudvarokon, köztereken leélni valakinek az életét, viszont „józanul” lehetetlen. Ezzel a kör bezárult.

A hajléktalanok, miután hiába várták a megoldást az államtól, maguk cselekedtek, elfoglalták a Déli pályaudvart. A tüntetés egyik szervezője és védnöke, Balogh Árpád a Néppárt részéről így vélekedett a történetekről:

– A novemberi tüntetéssel kiharcoltuk, hogy a Fővárosi Tanács december 1-jével üzembe helyezett, a VIII. kerület, Vajdahunyad utcában és Kőbányán a Bánya utcában kétszer negyvenfős menhelyet. Ezek ugyanakkor erre a célra nem alkalmasak, mert az épületek háromnegyed részét, műhelyeket, garázsokat nem lehet használni. Azt az alapkövetelést sem teljesítik: hogy meleg otthont, egy ágyat és napi egyszeri meleg étkezést nyújtsanak a hajléktalanoknak. Elég, ha annyit mondom, hogy a szobákban férfiak és nők együtt, összezsúfolva élnek, ez tűrhetetlen állapot. Az is tűrhetetlen, hogy kéréseiket, gondjaikat hosszú, bürokratikus útvesztőkön keresztül halogatják, a számukra érkező adomá-

nyokat pedig önkényesen osztják el, sokaknak semmi nem jut. A Fővárosi Tanács elnökhelyettese szerződést kötött a SZETA-val és a Hajléktalanok Bizottságával arról, hogy 5 millió forintot a menhelyek részére átadnak, ebbe a megállapodásba a néppártot nem vonták be.

(Félve vetődik fel a gondolat: ne hogy párt- és érdekszatározások eszközként válasszon a hajléktalanok sorsának kérdése, mint az annyi területen bekövetkezett! Mert a lényeg, mégiscsak a konkrét segítség, véli az ügyben tájékozódó idegen.)

– Egyeztetették ezt a megmozdulást a MÁV képviselőivel?

– Az állomásfőnöknél jártam személyesen január 11-én, amikor a tüntetés kezdődött, hogy 13 órakor számítsanak erre a pályaudvaron. Elmondtam, hogy a városi tanáccsal szembeni követelésünknek szeretnénk nyomtatékot adni: minimum ezer férőhelyes otthont Budapesten és legalább százfős szállásokat a megyeszékhelyeken állítsanak fel. Ma Magyarországon 40 ezer ember él, akinek nincs lakása, munkahelye.

– A vidékiek mennyire vettek részt ebben a tüntetésben?

– Ahogy hidegedik az idő, általában úgy húzódnak fel, és amikor enyhül, akkor visszazállingóznak. Most is vannak itt miskolciak, veszprémiek, szolnokiak. A fővárosban átlagosan 3000 hajléktalanul kell számolni.

(folytatás a 13. oldalon)

Jereván helyzete kritikus

A korábbi napok véres eseményei után viszonylagos nyugalom volt vasárnap a kaukázusi válságövezetben.

Bakuban a szombaton bevezetett rendkívüli állapot és kijárási tilalom nyomán a hét utolsó napja a gyász jegyében telt el. A város számos épületén fekete lobogó lengett. A zavargások áldozatainak gyászszertartása hét-főn délben lesz.

A bakui rádióban vasárnap többször felolvasták a város katonai parancsnokának nyugalomra intő felhívását. A közlemény hangsúlyozza, hogy a belügyi csapatok és a katonai egységek feladata a szélsőséges megnyilvánulások megelőzése és a rend helyreállítása. Ugyanakkor a városi tanács vasárnapi ülésén a rendkívüli állapot azonnali megszüntetését és a fegyveres erők egységeinek kivonását követelte. Hasonló követelésekkel lépett fel a bakui kikötőben összeverődött tömeg is.

Továbbra is feszült a helyzet Karabahban és a környező területeken. Vasárnap szórványos lövöldözések voltak Karabahban örmény és azerbajdzsán fegyveresek között. Sztjepanakeremben a fegyveres erők ellenőrzik a helyzetet.

Az azerbajdzsán blokádnak nyomán egyre nehezebb Jereván helyzete. Az Armenpress örmény hírszolgálati iroda munkatársa az MTI érdeklődésére elmondta: a város kritikus helyzetbe került. Nincs üzemanyag, akad a villamosenergia ellátás. Az erőművek leállása miatt nincs elég elektromos energia sem. Emiatt a város újabb nyolc üzemét kell hétfőtől leállítani, s korlátozott üzemidőben sugároz vasárnapról műsort az örmény televízió. A helyzet normalizálására létrehozott rendkívüli bizottság, élén Szuren Arutyunjanjal, az örmény KP KB első titkárával vasárnapi ülésén intézkedéseket hozott a rend fenntartására és a termelés biztosítására.

Ítélet előtt

Romániában néhány nap múlva megkezdődnek azok a perek, amelyeken bíróság elé állítják a diktatúrában vétkező vezető személyeket. Bukarestben politikai perek kezdődnek, Temesváron pedig olyan személyek várják a felelősségre vonást, akik résztvevői voltak a népiertámadásnak. Hivatalos közlés szerint a fővárosban 31, Temesváron pedig 22 személy ellen készült vádirat, az első szakaszban őket vonják felelősségre.

Bukarestben Gheorghe Robu főállamügyész arról nyilatkozott, hogy jelenleg 31 Ceausescu-cinkos várja letartóztatásban perét. Közülük Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dascalescu, Ion Dinca, Miu Dobrescu, Fazekas Lajos, Ili Matei, Manca Manescu, Constantin Olteanu, Gheroghe Oprea, Stefan Andrei, Nicu Ceausescu, Gere Mihály, Nicun kívül a diktátorházaspár másik két gyermeke, Zoja és Valentin is letartóztatásban várja a bírósági tár-

gyalást. A politikai vezetők közül Ion Dinca látszik a legjobban megtörtnek. Mint a főállamügyész közölte: sírgörcsök gyötrik. Cáfolta azokat a híreszteléseket, amely szerint Ceausescu lánya, Zoja állítólag éhségstrájkot kezdett volna. A politikai vádlottak zöme „együttműködési készséget tanúsít a kihallgatásokon”.

Temesváron a katonai törvényszéken szintén elkészültek a periratokkal és néhány napon belül 22 olyan személy kerül a vádlottak padjára, akiket népiertámadással vádolnak. A katonai ügyészség ezenkívül 40 gyanúsított ügyében folytatja a vizsgálatot. Ok azok a személyek, akik szintén alaposan gyanúsíthatók a terrorcselekmények irányításával. Sajtójelentések szerint Temesváron nagyarányú vizsgálatokat végeznek, hogy újabb bizonyítékokat szerezzenek be s mindazokat, akiknek valamilyen részük van a temesvári gyilkos megtorlásban, a katonai bíróság elé állítsák.

Török és iráni segítséget kérnek

Nahicseváni függetlenségi nyilatkozat

A nahicseváni parlamenti képviselők szombaton, az autonóm köztársaság függetlenségének kinyilvánításával egy időben az iráni és a török kormányhoz intézett felhívásukban politikai és katonai támogatást is kértek.

A függetlenségi nyilatkozat nyomán tovább éleződött a helyzet a térségben. A szombati megmozdulások résztvevői követelték a Nahicsevánban tartózkodó szovjet határőr-alakulatok kivonását. Az Izvesztyija jelentése szerint az illicsevsvski járás lakói átkelőhely építésébe kezdtek az Iránnal határos Araksz folyón, a lenkoráni és a prisiszki határkörzetben pedig újabb tömeges határsértések voltak. Puskinó város térségében az iráni hatóságok határátlépés-

közben elfogták a város tűzoltóparancsnokát és egy rendőrt.

A TASZSZ helyszíni jelentése szerint a szovjet-iráni határon az iráni határrendőrség mintegy száz fegyverese jelent meg és a török határon is jelentős erőket vontak össze, hogy megakadályozzák a menekültek tömeges behatolását. A határőregységek mellett a belügyi csapatok és a KGB egységei is a helyszínre érkeztek, hogy véget vessenek a tavaly év vége óta tartó zavargásoknak és határsértéseknek. Megfigyelők szerint a nahicseváni törvényhozásnak a Szovjetunió történetében példa nélkül álló lépése tovább nehezítheti a határsértés és a kaukázusi válságövezet amúgy is súlyos helyzetét.

Kemény tisztogatás

Az egykori NSZEP Politikai Bizottságának valamennyi tagját és póttagját kizárták az udópárt NSZEP-DSZP-től. A kizártak között van Egon Krenz, a tisztviselő-életű főtitkár, a Günter Schabowski, aki az októberi fordulat után néhány héttel a vezető reformpolitikus szerepében tűndökölt. A párt vezetősége egyúttal igazságot szolgáltatott 47 személynek, akiket az Ulbricht-korszakban sztálinista koncepciók alapján, igazságtalanul hurcoltak meg és zártak ki az NSZEP-ből. Közülük van a ma 82 esztendőes Karl Schirdewan, akit egy Ulbrichttal támadt vita nyomán 1958-ban „frakciózás” vádjával minden partifunkciójából fölmentettek.

Az NSZEP-DSZP vezetősége éles vitákkal tarkított, csaknem 16 órás ülése után elutasította a párt feloszlását célzó indítványt.

A hajnali órákban 80 szavazattal, hét tartózkodás és két ellenszavazat mellett elfogadott határozat értelmében a párt a jövőben csak „a Demokratikus Szocializmus Pártja” nevet viseli. Megváltoztatják a párt eddigi jelképét, a vörös zászló előtt egymásba fonódó két kezét, amely a két német munkáspárt 1946 áprilisi fúziójára utalt. Előrehozzák a március közepére tervezett pártkongresszust, ám pontos időpont még nincsen.

A vezetőség úgy határozott, hogy felajánlja az ellenzéki pártoknak és szervezeteknek: lépjenek be a Modrow-kormányba. Egy másik javaslat értelmében a DSZP nem zárkozik el az elől, hogy egy, a pártoktól független személyiség legyen az államtanács elnöke.

A VILÁG HÍREI

– Az Európai Közösség külügyminiszterei vasárnapra virradóra véget ért tanácskozásukon „megértésüket” fejezték ki a Vörös Hadsereg bakui beavatkozását illetően.

– Felmentették tisztségéből Abdurahman Vazirovot, az Azerbajdzsáni KP KB első titkárát. Feladatait a KB Irodájának két tagja, Mutalibov, a köztársasági kormány elnöke és Poljanicsko, a KB másodtitkára veszi át ideiglenesen.

– Hamarosan meg fogják változtatni a szovjet alkotmányban a kommunista párt vezető szerepéről szóló pontot – jelentette ki a De Morgen című belga lapnak adott interjújában Nyikolaj Sislin, az SZKP KB szóvivője. Azt azonban nem mondta ki, hogy az SZKP is el fogja veszíteni hatalmi monopóliumát, amint az a kelet-európai országok kormányzó kommunista pártjaival történt az utóbbi hónapokban.

Arra a kérdésre, hogy az alkotmány módosítását egyet jelent-e majd különböző politikai pártok engedélyezésével, Sislin azt felelte: „Lehet, igen”.

– Jugoszlávia legnagyobb tagköz-

társágában, Szerbiában megalakult a Zöldek Pártja, amely a környezetvédelmet tekinti elsőrendű feladatának. Szerbiában ez a hatodik ellenzéki demokratikus párt, amely az utóbbi hetekben létesült.

– Az ulánbátori vezetés hivatalosan elismerte a Mongol Demokrata Szövetség nevű új mozgalmat, amely az egypárti kommunista uralom felszámolására törekszik. A hatalom képviselői és a Demokrata Szövetség között megállapodás született, hogy hétfőn és kedden tárgyalásokat kezdenek Mongólia jövőjéről, az országban szükséges átalakításokról.

A Mongol Demokrata Szövetség csupán egy hónappal ezelőtt jött létre.

– A Német Demokratikus Köztársaság helyzete egyetlen kelet-európai országgal sem analóg, s ezért az NDK nem követeli az országban állomásozó szovjet családtagok mielőbbi távozását – felelte egy kérdésre Oskar Fischer. Az NDK külügyminisztere szombaton Moszkvában sajtóértekezletet tartott, azt követően, hogy – két év után először a szovjet fővárosban – megbeszélést folytatott szovjet kollégájával, Eduard Sevardnadzeval.

– A tervezett mintegy három óra helyett csak másfél órán át tartott Francois Mitterrand francia köztársasági elnök és Margaret Thatcher brit miniszterelnök szombati munkaebédeje Párizsban. A találkozó után egyikük sem nyilatkozott a sajtónak.

– A külföldön élő örmény nemzetiségűek „anyagi, pénzügyi és humanitárius” segítséget szereznek Örményország részére, és fegyveres önkéntesekkel is támogatni kívánják az azerik ellen harcoló testvéreiket.

Henri Papzian, az emigrációban működő örmény Dasnak Párt szóvivője Párizsban azt állította, hogy már több száz örmény származású fiatal önkéntes jelentkezett Franciaországból, akik készek Örményországba utazni, és ott fegyverrel harcolni.

– A Fehér Ház szombaton nyilatkozatban támogatta a szovjet kormány jogát ahhoz, hogy fenntartsa a rendet Azerbajdzsánban és megvédje állampolgárainak biztonságát. A nyilatkozat egyúttal rámutatott, hogy a rend fenntartása nem jelentheti a politikai jogok korlátozását.

Államközösségek és tervek

Egynapos tanácskozást tartanak ma Budapesten a regionális együttműködést folytató négy ország – Magyarország, Ausztria, Jugoszlávia és Olaszország – külügy- és szakminisztériumainak képviselői.

A megbeszéléseken külpolitikai, közlekedési-hírközlési, tájékoztatási és kulturális kérdésekről, továbbá a kis- és középvállalatok együttműködéséről lesz szó. A magyar kormány véleménye szerint elérkezett annak az ideje, hogy a regionális együttműködést kialakító országok ne csak politikai szintű kapcsolatot tartsanak, hanem a szakértők is tegyék meg az első konkrét lépéseket a tényleges együttműködés irányában. A négy ország vezetői fontosnak tartják, hogy az 1990 augusztusában esedékes – Velenicében tartandó – miniszterelnöki találkozó ne formális esemény legyen. Olyan elveket kívánnak kidolgozni, amelyek az összeurópai együttműködés szempontjából is hasznosak lehetnek.

Az együttműködő országok nyílt államcsoportot alkotnak, új tagokat is késznek soraiba fogadni. Legsürgősebb feladatuknak az államcsoport intézményi rendszerének alaposabb kiépítését tartják.

Lengyel-csehszlovák-magyar-román államközösség

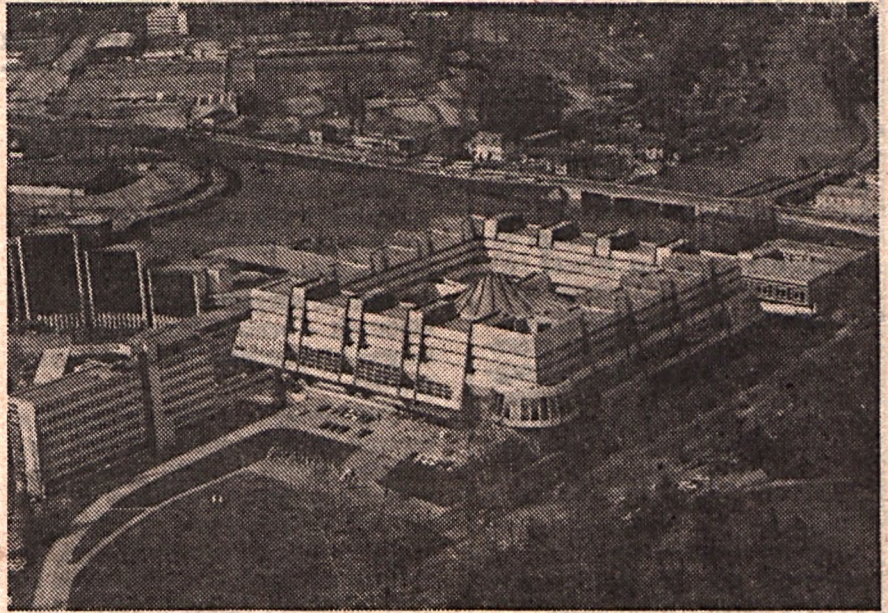
Közép-európai államközösség létrehozására vonatkozó javaslatról fogad-

dott el pénteken határozatot a Lengyel Parasztpárt elnöksége Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország és Románia részvételével.

A Parasztpárt (PSL) javaslatával az érintett országok népeihez, parlamentjeihez és kormányaihoz kíván fordulni. Az államszövetség fő célja a tagországok szuverenitásának közös biztosítása, a szoros gazdasági együttműködés és a térség, valamint Nyugat-Európa integrációjának elősegítése lenne. A formálisan is megerősített államközösség nem irányulna egyetlen állam vagy nép ellen sem és szoros kapcsolatok kiépítésére törekedne a hagyományos európai demokráciákkal, elismerné az európai határok sérthetlenségét.

A parasztpárti javaslat az első pártszinten hivatalos formában megfogalmazott indítvány a lengyel sajtóban többször és több változatban felvetett közép-európai integrációs törekvések érdekében, amelyek mindegyikének bevallott vagy rejtett célja a majdani egységes német állam gazdasági és politikai ellensúlyozása. A Szolidaritás vezette lengyel kormány egyelőre a lengyel-csehszlovák „különleges kapcsolatok” kiépítésén fáradozik, egy lengyel-csehszlovák konföderációról álmodozik, ami eddig nem nyerte el a hivatalos Prága támogatását. Hétfőn kezdődő prágai látogatása alkalmával Mazowiecki kormányfő erről is véleményt kíván cserélni vendéglátóival.

Jó hír az „Európa palotából”

Magyarországot májusban felveszik az Európa Tanácsba, amennyiben a március végi általános választások teljesen szabad és demokratikus körülmények között zajlanak le – közölte szombaton a Mainicsi Simbun című japán lap Strasbourgból keltezt tudósítása. Az Európa Tanácstól származó értesülések szerint a 23 országot tömörítő szervezet pozitív döntése csaknem biztosra vehető. Amint arról Tanigucsi tudósító beszámol, a csatlakozási kérelem végső elbírálására az Európa Tanács végrehajtó bizottsági ülést követő kabinetértekezleten döntenek majd, figyelembe véve annak a 40 tagú megfigyelő csoportnak a jelentését, amelyek a választások lebonyolításának a körülményeit a helyszínen tanulmányozza majd.

Mi is szavazni szeretnénk!

A márciusra kiírt parlamenti választások hosszú idő óta az első szabad és reméljük teljes választások lesznek a magyarság újkori történelmében. Hogy ez nagy jelentőségű és hosszú időre meghatározó lesz, azt kevesen vonják kétségbe, ezért szeretném felhívni tisztelt figyelmüket azokra a külföldön élő magyarokra, akik magyarok vallják magukat és magyar állampolgárságukat jogilag is megőrizték.

A legtöbb demokratikus ország, amelynek nagyobb létszámú külföldön élő állampolgárai vannak, lehetővé teszi, hogy külföldi konzulátusainkon vagy egyéb helyeken a kettős állampolgárok is leadhassák szavazatukat. Minden józanul gondolkozó nemzet számára igen fontos, hogy a világban szétszóródott tagjait összefogja és a szülőhazához tartozás tudatát fenntartsa. Ezt a módszert nem a külföldön élők szokták szorgalmazni – hiszen azok időben és térben egyaránt távol vannak –, hanem az anyaország, hiszen ha valaki részt vesz szavazásával a szülőháza sorsának alakításában, az nem felejt el, hogy nemcsak jogai, hanem kötelességei is vannak, hogy ahol módjában áll, ott segítségére legyen annak az országnak, amelyik őt gyermekeként számon tartja.

Mindezt Magyarországon minden valamirevaló politikus nagyon jól tudja. A hatalmon lévő és a hatalomra készülő egyaránt. Miért van akkor mégis, hogy a gyakorlatban ki akarják zárni a kettős állampolgárokat? Egyrészt azért, mert az emigráns magyarok nagy többsége a kommunizmus elől

vagy miatt hagyta el hazáját. Ezek többsége konzervatív vagy legalábbis kommunistaellenes. A másik fontos tényező a létszám. Észak-Amerikában (USA és Kanada) mintegy kétfélmillió ember tartja magát magyar származásúnak. Ehhez jön a világ egyéb tájain – a történelmi Magyarország területén kívül – még legalább ugyanennyi. Ha ezeknek csak töredéke menne is el szavazni, még mindig jelentős politikai tényezőt képviselne.

Érthető tehát a szocialista-kommunista politikusok tartózkodása. Figyelmünk kívül hagyják, azonban, hogy még Magyarországon a tönkre tett gazdaság miatt a lakosság valószínűleg le fogja szavazni még a reformista politikusokat is, ha azok a hatalomban eddig is részt vettek, addig a külföldi magyarság köreiben a reformistáknak jelentős népszerűségük van. Ezt mutatta a legutóbbi Pozsgay-látogatás is. Még szélső jobboldalinak mondható helyi vezetőktől is jelentős támogatást kapott. Nincs kizárva tehát, hogy az a furcsa helyzet állna elő, hogy ezek a politikusok több szavazatot kapnának külföldön, mint odahaza.

Tudomásom szerint az ellenzéki pártok támogatják a szavazásra jogosultság kiterjesztését, a hatalmon lévő kormány azonban szeretné ezt elkerülni. Itt, Észak-Amerikában elsősorban Lipták Béla szorgalmazza – széles körű propagandát kifejtve –, hogy minden eszközzel gyakoroljunk nyomást a magyar parlamentre szavazójogunk kiharcolásáért. Lipták Béla Nagymarossal kapcsolatban már meg-

mutatta szívós jó szervezőképességét. Reméljük, hogy ehhez otthonról is megfelelő támogatást kapunk.

Magyarország és az emigráns magyarság kapcsolata hosszú időn át kifejezetten rossznak volt mondható, ami az utóbbi egy-két évben örvendően javult. Ezt a folyamatot egy, a lengyel példához hasonló gesztus nemcsak tovább javítaná, hanem valószínűleg teljesen meg is szüntetné a régi szembenállást. Ennek elmaradása viszont azt sugallná, hogy csak mi szeretnénk az Oházához tartozni, an-

nak azonban csak akkor kellünk, ha pénzre van szükség.

A magyarságnak ebben a rendkívül nehéz időszakában okosabb dolog lenne erőnket nem megosztani az egymás elleni marakodással, hanem közösen és teljes erővel küzdeni az erdélyi és felvidéki magyarság helyzetének, valamint Magyarország súlyos gazdasági problémájának megoldásán. Elvárjuk tehát a hatalmon lévő politikusoktól, hogy azokat a jogokat, melyeket előbb-utóbb úgyis megkapunk, önként és időben adják meg.

Vígh József

A nemzeti kisebbségek jogvédelme

Az Európa Tanács demokráciafejlesztési bizottságának velencei alakuló ülésén Kulcsár Kálmán igazságügyi miniszter nagy figyelemmel kísért felszólalásában ismertette azokat az alkotmányos, intézményi és jogrendi változásokat, amelyeket Magyarországon az elmúlt évben hajtottak végre a demokratikus jogállam kialakítása érdekében (alkotmánymódosítás, a többpártrendszer intézményesítése, választási törvény, az emberi jogok garanciáinak növelése, stb.).

A demokratikus jogok kelet-európai érvényesítésének feladatai között hangsúlyos helyet kért a nemzeti kisebbségek jogvédelmének. „Ez sohasem állt a nyugat-európai jogi gondolkodás középpontjában, míg Közép- és Kelet-Európában a probléma óriási feszültségek és történelmi ellenségeskedések forrása” – mutatott rá. A nemzetiségi önkormányzatok kialakítását, a nemzetiségi nyelvek, kultúrák jogvédelmét, garanciáit a megalakuló bizottság figyelmébe ajánlotta. Az ülés elnöke nyugtázva ezt, kijelentette: egyik első témaként tűzi napirendjére a kérdést a demokráciafejlesztő jogi bizottság.

„Az Európa Tanácsban voltak eddig is fontos jogintézmények. Így Strasbourgban működik az emberi jogok bírósága, amelyhez a tagországok állampolgárai egyéni keresetekkel is fordulhatnak jogsérelem esetén. Ahhoz, hogy teljes felvételt nyerjünk a szervezetbe, csatlakozunk kell még az ET emberi jogi konvenciójához. Kétségtelen azonban, hogy ez a jogalkotást segítő új testület is nagyon hasznos lehet számunkra” – jelentette ki.

Kulcsár Kálmán szerint az egyik legfontosabb terület, ahol a velencei bizottság szerepet játszhat, a nemzetiségi kisebbségek autonómiáját garantáló intézmények kiépítése Kelet-Európában.

MDF:

Meghatározó erő

A Magyar Demokrata Fórum választások előtti feladatairól rendeztek tanácskozást Győrött. Lezsák Sándor, az MDF Országos Elnökségének alelnöke megnyitó előadásában egyebek között arról szövelt, hogy az MDF nemcsak a parlamenti, hanem a helyhatósági választásokra és az azt követő időszakra is készül. Kijelentette: a cél az, hogy az MDF az országgyűlési választásokon a legnagyobb százalékarányban győzzön és ezzel meghatározó erő legyen a Parlamentben. Lezsák Sándor megítélése szerint az MDF ereje abban van, hogy nem egy erős központot, hanem sok erős helyi szervezetet teremtett a városokban, a kistélepléseken. Az MDF soraiban több mint 21 ezer tagot számlál, akik csaknem 400 szervezetben tömörülnek.

Tájékoztatója után Franz Schausberger és Christian Stuber az Osztrák Néppárt képviselőjében javasolták a helyi párt szervezetek erősítését, rámutatva, hogy a kisebb politikai egységek jobban ismerik a választópolgárok igényeit és ezáltal jobban eleget tudnak tenni azoknak.

A tanácskozás amerikai vendége, William R. Sweency, egy washingtoni kampánymenedzser-intézet igazgatója arra figyelmeztetett: a választási kampányban résztvevők ne csak politikai ellenfeleikkel vitakozzanak, idejüket inkább a választók meggyőzésére fordítsák.

Lezsák Sándor leszögezte: a választások első fordulójában nem tervez koalíciót az MDF; egy későbbi esetleges koalícióról az április 21-i országos gyűlés küldöttei döntenek.

Pártos hétvége

Reprivatizálás

A Nemzeti Kisgazda- és Polgári Párt szombaton Szegeden tartotta meg első országos nagyválasztmányi ülését, melyen a résztvevők egyhangúlag elfogadták a párt alapszabályát. Ennek értelmében – a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párttól a közelmúltban szegedi kezdeményezésre különvált – nemzeti kisgazdapárt országos központjának székhelye Szeged lett.

Célkitűzéseik között szerepel a nemzeti sajátosságokat tükröző, keresztény etikán alapuló polgári demokratikus értékek védelme és fejlesztése. Vállalja a párt az európaiságot, képviseli az agrárérdekeket, és követeli a földtulajdon kérdésében az 1947-es állapot visszaállítását. A kistéleplések önkormányzatának megteremtése, a magántulajdonon alapuló valódi piacgazdaság létrehozása, vala-

mint a vállalkozókedvet ösztönző, szociális biztonságot nyújtó társadalom megteremtése szerepel az alapszabályban rögzített célkitűzések között.

A gazdaság átalakításban a legfontosabb szerepet a magántulajdonnak szánják. A vállalatok munkásait társadalmi formákban részjegyekkel vagy részvényekkel az eredményben érdekeltté és tulajdonossá kívánják tenni. A földkérdésben „új földosztást” hirdet, amelynek keretében felosztatnak a veszteséges, gazdaságtalan állami gazdaságokat azok között, akik városi munkanélküliként vissza akarnak térni a magyar faluba földet művelni.

Szorgalmazza a párt a szolgáltatások azonnali reprivatizálását. Programja szerint nemzeti alapokra kell helyezni az oktatást, s elérni, hogy támogatása ne az eddigi maradékelv alapján történjen.

Máris kirobbant az első választási botrány?

A FIDESZ az MSZP kizárását kéri

A jelek szerint elhamarkodottan kezdte meg választási hadjáratát a balatonfüredi választókerületben a Magyar Szocialista Párt. Balatonalmádi lakosai közül többen már január 19-én kézhez kapták az MSZP képviselőjelöltje, dr. Ungvári István bemutatkozó önéletrajzát, együtt egy felhívással, amelyet választási bizottságuk nevében a balatonfüredi szívkórház igazgató főorvosa, dr. Böszörményi Ernő írt alá, arra szólítva fel a választópolgárokat, hogy ajánlószervényüket küldjék el nekik a mellékelt válaszborítékban.

A FIDESZ véleménye szerint az MSZP ezzel jogszabályt sértő cselekményt követett el, mivel az 1990. január 18-án közzétett belügyminiszteri rendelet tiltja az ajánlószervények gyűjtését január 24-e előtt. Ezért a FIDESZ balatonfüredi csoportja az SZDSZ helyi szervezetével közösen tiltakozást fogalmazott meg, majd elhatározta: az első lehetséges alkalommal, vagyis hétfőn reggel nyolc órakor felkeresi a balatonfüredi tanácssházán az egyéni kerületi választási bizottságot, elárja bizonyítékait és követeli az MSZP kizárását a választásokból a balatonfüredi választókerületben.

L. Gy. G.

SZDSZ: Stabil ellenzék

Hazánk az egyetlen jelentősebb kelet-európai ország, ahol nincs olyan nagy tömegmozgalom, amely erőteljesen, egyértelműen és határozottan követelné – a parlamenten kívüli és parlamentáris eszközökkel – a rendszer radikális megszüntetését. Magyarországon nincs forradalmi helyzet, 1956 óta nem is volt, s ez különbözteti meg hazánkat leginkább minden környező országtól.

Ezekkel a gondolatokkal kezdte a mai politikai helyzet elemzését Tamás Gáspár Miklós, újonnan megválasztott országgyűlési képviselő szombaton Szegeden, a Szabad Demokraták Szövetsége választási kampánynyitó nagygyűlésén.

Tamás Gáspár Miklós a jövőt illetően „mérsékelt optimista” véleményét fejtette ki.

Vannak olyan föltárható és mozgósítható gazdasági erőforrások, amelyek egy egészséges kormánypolitika esetén helyre tudják hozni a gazdaságot. Magyarország átalakulá-

sa számára a nemzetközi helyzet is kedvezőbb, mint valaha.

Sürgette a gazdaság mély, radikális és gyors reformját. Ha ez nem következik be, akkor nemcsak a gazdaság pazarló, az országot végső csődbe sodró jellegét konzerváljuk, hanem elhalasztjuk azoknak a döntő emberi készségeknek a kialakulását is, amelyek a demokráciában a felelős állampolgár tulajdonságai. Ha újra válságkezelő, bürokratikus intézkedésekkel párnázzuk ki a gazdaságot – ezáltal elhalasztjuk a kockázatvállalás mesterségének megtanulását –, akkor nem alakulhat ki működőképes gazdaság.

A választások kimenetelét latolgatva leszögezte, hogy Magyarország elveszti a választást, ha nem jön létre olyan kormánykoalíció, amely egymással valamelyest egyetértő pártokból alakul. Stabil kormányra és stabil ellenzékre van szükség. Ügyelni kell azonban arra, hogy a diktatúra rejtett hívei ne kerüljenek be a parlamentbe.

Ugyanaz „nemzetiben”

Az FKGP választási hadjáratának sikeres megvívása, történelmi szerepvállalásának teljesítése a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt jelenlegi legnagyobb feladata. Történelmi múltja, 1930 óta folytatott politikai harca feljogosítja az FKGP-t arra, hogy emelt fővel vegyen részt a választási küzdelemben – hangsúlyozta Vörös Vince elnök a párt szombaton megrendezett programismertető országos nagygyűlésén.

Vörös Vince megnyitó beszédében kiemelte: a kisgazdapárt az „elnyomott, kisémmizett vidék”, főleg a falvak és a kisvárosok lakosságának érdekeit kívánja szolgálni. A földkérdés átfogó rendezésével vissza akarja helyezni jogaikba mindazokat, akik szertették és megművelték a földet.

A Független Kisgazdapárt, amely önmagát a keresztény értékrend alapján álló, polgári pártnak tekinti, programjában hangsúlyozza a magántulajdon elsődlegességét és kiáll a teljes

Az MDF-ből a Néppártba

Egyhangúlag Fekete Gyula frót választotta elnökévé a Magyar Néppárt nagyválasztmányára. Márton János, a párt ügyvezető elnöke, mondotta, a párt vidéki szervezeteinek száma az utóbbi időben megduplázódott, a tagok száma meghaladta a tízezret. Ezért szükségessé vált az elnöki tisztség betöltése, valamint az elnökség kibővítése.

Ezután Fekete Gyula beszélt a Néppárthoz fűződő kapcsolatairól. Mint mondotta, most 1945-ös nemzeti parasztpárti tagságát újíította fel. Szövelt arról is, hogy a Nemzeti Parasztpárt annak idején milyen óriási erőt képviselt a szellemi életben.

A Néppárt egyébként nemrégiben kereste meg az MDF-et, s annak vezetése úgy ítélte meg, hogy a Fórumnak nem árt, sőt hasznos lehet, ha Fekete Gyula vállalja a Néppárt elnöki tisztségét.

Reményét fejezte ki, hogy a Magyar Néppártnak sikerül minden választókerületben jelöltet állítania. Néhány jelölt személye biztos, többeket különböző ágazati szakszervezetek is támogatnak. A vidéken induló jelöltek közül a legtöbb agrárszakember, de vannak közöttük pedagógusok, művelődésben dolgozók, orvosok, gazdálkodók, vállalkozók, írók, közgazdászok, ipari munkások, jogászok és egy lelkes is.

Természetesen két pártnak nem lehet tisztségviselője, az MDF-nek tehát nem maradt tagja, egyébként sem volt híve korábban annak, hogy a Fórum párttá alakuljon.

Szabó Tibor elnöki beszéde (részletek)

(folytatás az 1. oldalról)

Ugyancsak a témához tartozik, amit a Magyar Nemzeti Bank közzétett jelentése tartalmaz: 1989-ben mind a vállalatok, mind a vállalkozók tartozási nagy mértékben növekedtek.

„A bankszámlákról fedezet hiánya miatt nem teljesíthető vállalati fizetési megbízások – az úgynevezett sorbanállások – nagysága hónapról hónapra folyamatosan emelkedett. Az 1989. november 30-i állapot szerint a sorbanállások az addigi legnagyobb összeget, 96,7 milliárd forintot értek el, ami 60 százalékkal meghaladja az egy évvel korábbi adatot.

Az elmúlt évben 248 vállalat volt fedezethiányos, ez a szám hetvennel több, mint az azt megelőző évben.

A vállalkozók bankoknál nyilvántartott tartozása 1989. december 31-én 454,3 milliárd forint volt. Forgóeszközök és beruházásaik hitelezése miatt, valamint a bankok által leszámított váltókban és a kereskedelmi bankoknak és egyéb pénzügyintézeteknek további 423,5 milliárd forinttal, viszontleszámlított váltókban a Magyar Nemzeti Banknak pedig 30,8 milliárd forinttal tartoztak. A vállalkozók teljes bankhitel tartozása az év végén 63,2 milliárddal (16,6 százalékkal) haladta meg az egy évvel korábbit.”

Az elmondott adatok önmagukért beszélnek. Meg kell állapítanunk, hogy a kormány nem tudja magát elszánni egy élénkítő, valódi piacteremtő döntésre, ugyanis szívesebben vív meg gyengébb ellenfelekkel, mint az erősebbekkel, s ezért akarva-akaratlanul a tervgazdasági emlétkön felnőtt nagyipari báróságok hatalom-megőrző és átmentő eszközévé vált.(...)

A most induló parlamenti választási hadjáratban minden erőnkel azon leszünk, hogy minél több képviselőt tudjunk bejuttatni a parlamentbe, s ezek számára egy erőteljesen vállalkozást élénkítő, ezen belül pedig a magánvállalkozásokat intenzíven fejlesztő programot adunk számukra, hogy elképzeléseinket és terveinket a parlamentben következetesen érvényre juttassák.

Most még csak a hegy lábánál vagyunk és a csúcshoz nagyon hosszú és meredek út vezet, de bízom benne, hogy összefogással egy olyan demokratikus és szabad Magyarországot fogunk végre megteremteni, amelyben a teremtő-alkotó készség, a vállalkozói szabadság, az egyenlőség és szabadversenyen alapuló piacgazdaság lesz a meghatározó.(...)

Követeljük:

– a tulajdonreform azonnali beindítását, a reprivatizációs eljárások megkezdését s három éven belüli befejezését;

– az olyan hitelpolitikát, amely lehetővé teszi az elmúlt 40 esztendő alatt fejlesztési lehetőségeiktől megfosztott vállalkozói réteg műszaki és technikai fejlődésének megkezdését és fokozatos felzárkózását;

– hogy az idáig felvett és jövőben felvenni szándékolt dollárdollármilliókból a magánvállalkozók is részesüljenek;

– hogy a huzamosan veszteséges vállalatokat és iparágakat tovább a költségvetésből ne támogassák,

– hogy a szándékosan fizetésképtelenség látszatát keltő vállalatokkal szemben a magánvállalkozók tartozásukat gyorsított bírói eljárás után behajthassák, s a vállalkozók a pénzüik használatáért 30%-os kamatot kapjanak;

– hogy a volt párt- és államhivatalnokok és vezetők, akik az elmúlt évtizedekben politikájukkal a gazdasági elhetteletlenülél okai voltak, s ezen az úton a szakadéka juttatták ezt az országot, ne élvezhessenek kiemelt nyugdíjat, luxusvillákat és lakásokat, hozzuk vissza őket egy olyan szintre, ahol végre egyszer ők is érezzék, mit jelent havi 6–8000 Ft-ból megélni;

– hogy vonják erkölcsi felelősségre azokat a vezetőket, akik a döntésekért – amik az országnak dollármilliókba kerültek – egyértelműen felelősek;

– az olyan adórendszert és olyan adópolitikát, amelynek célja a vállalkozások

élénkítése, s nem egy folyamatos mindent elvonó keresetszabályozás;

– hogy az évről évre folyamatosan növekedő inflációt mesterségesen tovább ne gerjesszék, mert az állampolgárok tűrőképessége ebben a kérdésben a végsőig jutott el.

– az olyan társadalombiztosítási reformot, amelyben elkülöníthető a mindenki számára kötelező, valamint az önkéntességen nyugvó biztosítás; tiltakozunk a 43% TB-járuklék fizetésé ellen;

– hogy a kezdő vállalkozókat legalább 3 éves adómentesség illesse meg;

– hogy vezessék be az adóátalány intézményét.

Végezetül, ahogy elnézem a jelenlévő vállalkozóinkat és tisztelt vendégeinket, ez tulajdonképpen már nem is a mi, hanem a most induló generációk programja. Remélem, ők már megérik azt, amit mi elvesztettünk, ha másért nem higgyünk az ő jövőjükben a harmadik évezred generációjának a jövőjében, ehhez kérek a teremtőtől valamennyiünk számára jó egészséget, sok szerencsét, hitet, hogy tudjunk himni önmagunkban, önmagunk teremtő erejében, ennek a népek tehetségében, hogy végül is emelt fővel mondjuk pár év múlva, hogy a vállalkozók a haza érdekében és szolgálatában megtették kötelességüket. Úgy legyen!

A vállalkozók másodrendű állampolgárok voltak

A Vállalkozók Pártjának első kongresszusán a párt két elnökségi tagjával, Oláh Imre és Bószé Lajos alelnökökkel beszélgettünk a kongresszus szünetében.

Bába Iván: Rendkívül kritikus hangú felszólalások hangzottak itt el, amelyek egyáltalán nem azt a szemléletet tükrözték, hogy Magyarországnak reformer kormánya van, hogy az MSZMP megszűnésével, az új politikai vonalvezetéssel Magyarország valamiféle vállalkozói országgá vált.

Oláh Imre: Addig nem lehet azt várni, hogy a vállalkozók országává váljon, amíg a vállalkozók nincsenek ott személyesen a parlamentben, amíg nincs egyetlenegy országgyűlési képviselőjük sem. Dr. Morvai úr, akit így tartanak számon, nem gyakorló vállalkozó. Nagyon jól végzi a munkáját, de a problémákat mégsem onnan látja, ahonnan a gyakorló kisiparosok. Jelenleg egyetlen kisiparos, kiskereskedő, kisserkező tag sincsen a parlamentben.

B. I.: Mi az oka annak, hogy eddig nem került be ez a réteg a parlamentbe, milyen választási struktúra akadályozta ezt?

Bószé Lajos: Az a tény, hogy a korábbi állampárt csinálta a jelölteket, vagyis konkrétan kiválogatta. Hiszen már a 85-ös választásokon, amikor egy kis lehetőség nyílt volna arra, hogy bejussanak forradalmibb gondolkodású, vállalkozó szellemű képviselők, akkor a képviselőket csináló párt előre megfontoltan megtömte a termeteket a saját embereivel, így aztán nem is volt már lehetőség. Vagy még mindig olyanokat válogatott össze, akik nem valódi vállalkozók, nem iparosok, nem kereskedők, nem tudták kellően elvállalni érdekeink képviselését. Most mi a Vállalkozók Pártjával, amíg a választások le nem folynak, a parlamentben kialakult vállalkozói frakciót a legmesszebbmenőkig támogatjuk.

O. I.: Én még azt szeretném hozzáfűzni, hogy ígéretet kaptunk annak idején, de mire az ígéretet beteljesíték, már más lett a helyzet, a parlamentbe való jutásnak a rendszere. Általános problémánk az, hogy a kormány tagjaitól, a miniszter uraktól állandóan kapunk ígéreteket, de mire az ígéretet beváltanák, addigra általában lecserélik őket. S ezért semmit sem jutunk előbbre.

B. I.: Eddig a kisvállalkozók érdekeiről volt szó. Hogyan függ össze e réteg érdekei a társadalom, az ország, a nemzet érdekeivel?

O. I.: Valóban vállalkozásbarát politikával az ország gazdasági élete felélnélne. Ez nagyon sokat jelent. Ha mi, vállalkozók, valóban vállalkozhatunk, vagyis ha terheink ugyanolyanok lennének, mint a többi magyar állampolgárnak – gondolok itt az adóra, az SZTK-ra,...

B. I.: Ön úgy érzi, hogy állampolgári jogaik nem ugyanolyanok, mint a többi magyar állampolgárnak?

O. I.: Nem, egyáltalán nem. Például adóügyben minden magyar állampolgár mehet bíróságra 1988 előtti kérdésben, kivéve a vállalkozót. Ezt történetesen állampolgári jogainkat sérti. Vagy egy másik apróság: vállalkozó a mai napig sem lehet kezés.

B. I.: Milyen a pártnak az ereje, hol vannak a tagjai, mennyire Budapestcentrikus? Hol remélnék választási sikert?

B. L.: Pártunk taglétszáma meghaladta a tízezer főt. Ez nagyon szóródik az ország területén. Budapest a leggyengébb, ezzel szemben Szabolcs-Szatmár megye a legjobban szervezett, 67 alapszervezettel, több ezer fővel. 16 megyében van intézőbizottság, s megyei viszonylatban 500–2000 fős taglétszámunk van.

O. I.: Főleg a vidék lép, s főleg a falvak lépnek először. A falu emberei még ma is sokkal összefogóbbak.

A városi emberek jobban keresik a szálkát egymás szemében. Iparosok körében ez a vállalkozói párt annyi gáncoskodással találkozott, mint talán egyetlen párt sem az országban.

B. I.: Melyek azok a pártok amelyek közel állnak Önökhöz?

O. I.: Nagyon sok pártnak ugyanaz a hozzáállása a kérdésekhez, mint a miénknek, de ezek nálunk jelennek meg a legélesebben, a legegyszerűbben. Föl is tették már a kérdést, hogy ez nem rétegpárt-e. De, rétegpárt, átlátható, tiszta profilú rétegpárt, amelyben rögtön tudja a belépni szándékozó, hogy miről van szó. Nem kell tanulnunk a kérdéseket, mert saját bőrünkön tapasztalt gondjainkat viszzük át a politikai életbe. Mi a pártokkal szeretnénk békében lenni. Kellett választanunk, hogy a középtől jobbra vagy balra?

B. I.: És merre?

O. I.: Jobbra. A Szociáldemokrata Párt, a Fidesz, az SZDSZ áll hozzánk közelebb. Nem is a személyek, hanem a programjuk.

B. L.: Én inkább a centrum felé tartok, a nemzeti egységre törekvőkkel. A jobb- és baloldali csoportosulások egymás dolgait próbálják kiforgatni. Az elkövetkező választások után a nemzeti egységre kellene törekedni.

O. I.: Ezzel egyetértek, csak szerintem nincs középutas megoldás. Azt hiszem, öt-hat pártra fog csökkenni a közeljövőben a pártok száma. S ebben ott lesz a helye a Vállalkozók Pártjának.

Beszélgetésünket Szabó Tiborral, a Vállalkozók Pártjának elnökével folytattuk.

B. I.: Ön egy rendkívül radikális hangú programnyilatkozatot olvasott fel, és ez pozitív visszhangot váltott ki a hallgatókból. E nyilatkozat igencsak élesen bírálta a reformernek tudott, a nemzetközi sajtóban úgy értékelt magyar kormány eddigi politikáját. Ebből

a szemszögből, a kisvállalkozók szemszögből nézve ilyen keményen elmarasztalható ez a kormány?

Sz. T.: Mi semmi jót nem kaptunk eddig, és mindenről, ami segítő szándékként jelent meg, a végén kiderült, hogy semmi jót nem hozott a kisiparosságnak.

B. I.: Ha egy kormánydöntés nem használ, akkor ezáltal a vállalkozói szférát nem erősíti. Ön mit remél, a választások után milyen kormány lesz Magyarországon?

Sz. T.: A kibontakozás végtelenül nehéz, mert az adósságállomány, a költségvetés belső, az MNB-vel szembeni tartozása, valamint más tények iszonyatos összeget jelent. Elég, ha ennek az adósságszolgálati terhet bírjuk állni. Ebből én semmiféle kibontakozást nem látok. Ha nem tudunk oda eljutni, hogy a költségvetés hiányát nullszaldósra csökkentjük – holott jelenleg is 500 millió dollárra van tervezve –, ha nem tudjuk az adósságtörlesztést legalább három évre felfüggeszteni, s legalább 6–8 milliárd dollárt sürgősen beinvestálni a magyar gazdaságba, három-négyezer tehetséges magyar fiatal embert azonnal nyelvtanulásra fogni, s nekik olyan műszaki felkészültséget adni, hogy ha beérkezik Magyarországra az új technológia, akkor azt azonnal használni is tudják, akkor itt nem lesz semmi. Csak radikális lépésekkel lehet előrelépni. Ezzel a tódozással-fódozással csak megnyújtjuk haláltusánkat.

B. I.: Lát reményt arra, hogy a választások után olyan kormánya lesz Magyarországnak, amelyik ezeket a radikális lépéseket megteszi?

Sz. T.: Nagyon sok olyan gazdasági szakemberről tudok, aki a háttérben marad. Én őszintén remélem, hogy vannak új, modern és forradalmi elképzelések, amelyek gyökerében megváltoztatják a mai restriktív, és új, vállalkozásbarát politikát teremtenek. És őszintén bízom abban, hogy ezek fognak felülkerekülni.

Derékba törhetik az elképzeléseket...

Egy pályázat terhei a söriparban

Nyílt titok, hazai sörgyáraink nehéz időket élnek át. De így volt ez öt évvel ezelőtt is, amikor a fejlesztésalap-hiánnyal küszködő vállalatok elfogadták az Országos Tervhivatal és a Pénzügyminisztérium ajánlatát, és megpályázták ezen intézmények sörtermelési kapacitásbővítésre szánt 3 milliárd forintját. A meglehetősen konzervatív pályázati rendszer, azaz: többet termelni csak többleterőforrások igénybevételével lehet, kényszerpályára terelte a vállalati döntéseket. Leginkább a sör iránti tartós kereslet kímélte meg a vállalatokat attól, hogy komoly problémákkal találják szembe magukat. (Igaz, erről a vélemények igen csak megoszlanak.) Sőt, a termelőkapacitást tekintve honi második Borsodi Sörgyár mára túllépte a szerződésben 1990-re – 2,6 millió hektoliter sör előállítására – tett vállalását. A gyár vezetőivel folytatott kerekasztal-beszélgetés résztvevői: Hosszú István vezérigazgató, Bezeckzy Gyula vezérigazgató-helyettes főmérnök, Vári Ferenc szervezési és számítástechnikai főosztályvezető, Baltin Marinné a közgazdasági és Honti László a marketingosztály vezetője.

Dátum: – A magyarországi sörgyárak legalább 70 féle sört állítanak elő, mintegy 10–11 millió hektoliteres mennyiségben évente. Az importból származókat is beleértve, időnként sosem (?) látott a sörbőség az üzletekben. Bennfentesek azt is tudni vélik, hogy elsősorban az őszi-téli hónapokban a gyárak egyenesen eladási gondokkal küszködnek. Ebben a helyzetben miként tervezi a Borsodi Sörgyár a jövőt: beáll egy szintre, vagy megpróbálkozik a termelés felfuttatásával?

Hosszú István: – Kényelmes álláspont lenne az előbbi, de nyereségünk csak többlettermelés esetén gyarapodik. Rádásul el kell érünk a kapacitásbővítő pályázat során vállalt mennyiséget. Az így előállított többletsör-fogyasztási adójából visszatartható összegre ugyanis feltétlenül szükségünk van a beruházás befejezése érdekében.

Bezeckzy Gyula: – A piaci igények és a termelőkapacitások között már öt éve sem volt olyan áthidalhatatlan az ellentét, hogy az egy ilyen jellegű állami beavatkozást igényelt volna. Véleményem szerint a pályázat elmaradása esetén az iparág nem tartana ott, ahol. Még azt a kijelentést is megkockáztatom, hogy ilyen amortizáció, ekkora inflációs kamat, és a sörgyárakat sújtó halmozott adóterhek miatt a sörgyártás nem minősíthető gazdaságosnak.

D.: – A gyár termékszerkezetében 88 százalékkal részesedik a kommersz világos sör. Üvegenkénti ajánlott fogyasztói ára 14,50 Ft. Hogyan jön ez ki?

Baltin Marinné: – Egy üveg sör árának megállapításakor a legfontosabb szempont az, hogy mennyiért tudjuk eladni. A másik: valójában mennyibe kerül nekünk. A szabadártól függetlenül tételes kalkulációval kell alátámasztani árainkat. A termelői ár (ez tartalmazza a nyereséget is) után adó-

zunk. Ezen felül számoljuk el a hektoliterenkénti 1100 forintos fogyasztói adót. A termelői ár és a fogyasztói adó összesen 25 százalékos áfát vonz maga után. Az így kiszámított áron szállítunk a kiskereskedelemnek, amely szintúgy ráteszi a maga hasznát. Ezek után a fogyasztó mondjuk a hús-egynéhány forintos sör láttán joggal vár el ugyanekkora értéket. A sörgyár azonban még azt se mondhatja el, hogy legalább öt forintot lát ebből az összegből. Tízszázalékos árcsökkenéssel már elérhetjük, hogy a söripar néhány éven belül megszűnik létezni.

B. Gy.: – Egyértelmű, hogy az árát csak a minőséggel összefüggésben lehet szemlélni. Nálunk viszont mindenki a magyar és a nyugatnémet söröket hasonlítja össze. Közben pedig elfeledkeznek arról, hogy amaz legalább háromszor annyiba kerül.

D.: – A korábban elhangzottakra is utalva, kiutat csak a többlettermelés és értékesítés jelenthet?

Honti László: – Sajátos módon a sörgyárak vetélkedése ad lehetőséget a többlettermelésre. Arról van szó, hogy a „trösztidőszakból” ránk maradt értékesítési körzetesítést mára túlhaladta az idő. Ezért értékesítési területünket kitöltük a Duna vonaláig. A másik piacbővítési lehetőségünk az export. Söreink eljutottak Svéd- és Olaszországba is, de hosszú távon a hatalmas szovjet piac jelenthet megoldást. Szeretnénk ide is szállítani. Jelenleg barterügyletek lebonyolításához keresünk belföldi partnereket. Ilyen nehézkes tranzakcióra is a pályázati megkötöttségek miatt van szükség.

D.: – Egy „vállalkozó vállalat” létrehozásához a személyi és a szervezési feltételeket is meg kell teremteni. Bőcsön ez sikerült?

Vári Ferenc: – A teljesen kiépített gazdasági-kereskedelmi és műszaki-termelési felépítmény még mindig csak pusztá váz. Ezen felül kell biztosítani azt, hogy egy adott területen dolgozók tisztában legyenek mind a saját, mind a kollégáik feladatával. Egy vállalatnak azonban még ennél is jobban meg kell szerveznie önmagát, azaz elengedhetetlen az információ-áramlás csatornáinak kiépítése. Miután termékeink társadalmi fogyasztást elégítenek ki, ügyelnünk kell a piaci trendek, a fogyasztói szokások és a gazdasági szabályzók változásaira. Ezekhez a mozgásokhoz kell igazítani belső mechanizmusainkat a lehető leg rugalmasabban, más vállalatokat megelőzve.

B. M.-né: – Úgy gondolom, nálunk a többi sörgyárhoz képest termelővé vált az információs rendszerünk. Minimálisan csökkentettük a bürokráciát, és ebben döntő szerepet játszott központi és kirendeltségi számítógépbázisunk.

H. L.: – Hasonló előnyt jelent, hogy fiatal és törekvő szakembereket alkalmazunk, akiket rögtön önálló döntések meghozatalára sarkallunk. Igaz, ez né-

mi kockázattal jár, de mindaddig nincs okunk változtatni módszereinken.

D.: – Meglehetősen borongós manapság a különböző gazdálkodó szervezetek vezetőinek hangulata. Ennek okai közismertek, de annak háttere már kevésbé, hogy miként szervezik meg a halmozott nehézségek közepette ugyanezen cégek a túlélésüket?

B. M.-né: – Egy nagyvállalat szervezeti és kapcsolattrendszere annyira bonyolult, hogy szinte mindig a részleteken áll vagy bukik: teljesíteni tudjuk elképzeléseinket, avagy sem. Például a sört mind a mai napig nem lehet reklámozni.

H. L.: – Az előre jelezhetően szabályozóváltozások és új rendeletek derékba törhetik elképzeléseinket. Így azt terveztük, hogy kísérletet teszünk a kulturált sörfogyasztás meghonosítására. Létre is hoztuk saját sörözőláncunkat, erre tessék. A legutóbbi 24–25 százalékos söráremelés ismét kocsmákba és talponállókba kényszeríti az embereket. Szóval, nehéz a Borsodi Sörgyár imázsát megteremteni, pedig lenne mit tudatunk a fogyasztókkal.

V. F.: – Hozzáfűzném az elhangzottakhoz, hogy a tavalyi év májusában

készítettünk egy stratégiai tervet, és a megbeszélések során is kiderült, hogy mennyire hiányoznak a vállalat likviditásához szükséges eszközök.

D.: – A kilátástalan helyzetbe került vállalatok többsége fuldoklóként kap a felkínált mentőöv, vagyis egy vegyes vállalat létrehozásának lehetősége után. A hazai sörgyárak többsége egyelőre nyeresége (a borsodi aktívuma több mint 250 millió forint), de jövőjük továbbra is bizonytalan. Ismerve a körülményeket, milyen kilátásai vannak a söriparnak, és ezen belül a bőszi gyárnak?

H. L.: – A versenyképesség, a piacon maradás, az egész magyar söripar jövője szempontjából döntő: lesz-e elég pénz a szükséges fejlesztésekhez. Egyelőre csak külföldről várható segítség. A Nagykanizsai Sörgyár már meg is kötötte a maga szerződését egy ausztrál sörgyárral. A többiek még csak most ülnek tárgyalóasztalhoz. Gyárunk iránt angol, ausztrál és belga cégek érdeklődnek. A megbeszélések sikere esetén bekerülhetünk a nemzetközi vérkeringésbe, tőkéhez jutunk és javíthatunk a minőségen és a csomagolástechnikán.

(t.) Hámori Ferenc

Külföldi dolgozóktól vált meg a Rába

Az elmúlt hét végéig – január 19-ig – több mint 500 lengyel szakmunkástól vált meg a Rába Magyar Vagon- és Gépgyár, a kínai dolgozók létszámát pedig 32-vel csökkentette. Így 670-re csökkent a lengyel és 175-re a kínai munkások száma a gyáregységekben.

A létszámleépítéssel kapcsolatos döntés hátterében álló okok ismertek: a hazai és a szocialista piacok jelentős beszűkülése a termelés átmeneti visszafogására készítette a nagyvállalatot.

A vállalatvezetés a nehézségek ellenére arra törekszik, hogy a gyár minden dolgozójának – 12 600 emberről van szó – munkát, megélhetést biztosítson. A gyártási struktúra változása miatti átcsoportosítások a motorgyárból a futóműgyártás területére már

megkezdődtek, s a későbbiekben át-képzésekre is sor kerülhet. A második félétől a dolgozók foglalkoztatásával előreláthatóan nem lesz gond, mert az eddigi tőkés vásárlópartnereik mellett új egyesült államokbeli vevő számára kezdik meg a futóművek, futóműfőegységek és alkatrészek nagy sorozatú gyártását. Ezen túl nyitni akarnak még Nyugat-Európa felé is, amire minden esélyük megvan. Erre utal a nyugateurópai autógyárak érdeklődése, amely a General Motors-szal létesülő vegyes vállalat előzetes megállapodásának minapi aláírását követően érzékelhetően felerősödött. Az idén egyébként a tavalyihoz hasonló értékű, azaz 100 millió dolláros tőkés exporttal számolnak.

Tejkiváltó segítség

Szorgalmasan gyűjt és küld Romániába, aki teheti, és amit tehet. Magánszemély, intézmény, vállalat, egyszóval összefogottan mindenki – e harmadikis honban. Mit küldhet segítségül olyan vállalat, ahol romlandó élelmiszert, teszem azt: tejet gyártanak – tették föl önmaguknak is a kérdést a Tolna Megyei Tejipari Vállalat sajt- és tejüzemének fiataljai. Gyors lett a válasz, mint ahogyan felhívásukra – ami egy nap munkabért kért – a reagálás is. Összegyűlt úgy egy-két százezer forint, s annak további sorsáról a hivatott megyei szerv – ahol jól tudják, mi az, amire költeni kell – dönt.

Egy a jó példa közül a „tejes” segítség. Óhajtuk, hogy a jó zándék – mi ösztönző volt – az ne romlandó, tartós legyen!

– pl –

Még mindig bizonytalan, hogy mikor oldják fel a magyar élelmiszer-kivételi tilalmat – jelentette ki Dunai Imre kereskedelmi államtitkár a Tanjuggal adott nyilatkozatában.

Ezt a népszerűtlen intézkedést – jegyezte meg a Tanjuggal – akkor léptették életbe a szomszédos országban, amikor ott az élelmiszer háromszor olcsóbb volt, mint Jugoszláviában. Időközben azonban Magyarországon is emelkedtek az árak, a dinár árfolyama pedig stabilizálódott. Magyarországon azonban az élelmiszer még mindig csak fele annyiba kerül, mint a jugoszláv boltokban. Dunai Imre szerint ezért egyelőre nehéz lenne megmondani, hogy mikor helyezik hatályon kívül a szóban forgó határozatot.

Újra turulmadár és országzászló

Nagykanizsai változások

A Nagykanizsai Városvédő Egyesület javaslatára, a városi tanács hozzájárulásával alig öt hónap múlva, június 3-án, Pünkösöd vasárnapján nem mindennapi eseményre kerül sor Nagykanizsán, az egykori Fő utca (ma Lenin út) keleti centrumában lévő Deák téren: ünnepélyes keretek között avatják fel újra a tér egykori ékességét, a turulmadarat és az országzászlót.

A nagykanizsai országzászló és turulmadár eredeti „születését” az alábbiakban foglaljuk össze:

A városi Katolikus Legényegylet 1932. tavaszi közgyűlését követő társas vacsorán Boda Károly tag javasolta a Muramenti Végek Országzászlója felállítását. Az ötlet városszerzte nagy tetszést aratott. A városi vezetés – dr. Kvátly István polgármesterrel az élen – támogatta a javaslatot. A kivitelezés irányítására Kalmár Zoltán városi építész mérnököt jelölték ki.

Az akkor Nagykanizsán szerkesztett és nyomtatott Zalai Közlöny felhívása révén a városban gyűjtés indult el. Az adományokból 1200 pengőért vásárolták meg Istók János szobrász bronz-alkotását: a 235 kg súlyú, 130 cm magas, 190 cm széles, kiterjesztett szárnyú turulmadarat.

A város nőegyletei Budapesten készítették el a Schütz-ruhatár ajándékát, a díszlobogót. A zászló egyik oldalán magyar címer, másik oldalán pedig

Zrínyi címer került elhelyezésre. A szalagokat polgári iskolás leányok hímezték. A zászlórúd Schless István könyvkereskedő nevéhez fűződik.

A mintegy két méter magas talpazatra kiscímer került.

Az országzászló avatására ritkán látható impozáns ünnepség keretében 1933. június 4-én, Pünkösöd vasárnapján került sor a Deák téren. A nagy napon szerte a városban nemzeti színű zászlók szárai tarkították az épületeket. Az egyházi felekezetek reggel ünnepi istentiszteleteket tartottak. A fővárosból indított „filléres” gyorsvonattal közel 1300 érdeklődő érkezett, s megjelent számos előkelőség is.

A ragyogó napsütésben a környező utcák torkolatát is megtöltötte tízezres tömeg előtt az országzászló tövében elhelyezett tábortól 11 órakor dr. Simon György katolikus prelátus kanonok – a magyar ruhás elemi iskolás kórus, az egyházi vegyes énekkar és a levante zenekar közreműködésével – celebrálta a napi főmisét, amelynek keretében a Himnusz akkordjai mellett szentelte fel az országzászlót.

Az ünnepi beszédek során a szónokok az igazságtalan trianoni döntést is hangzottatták. A kormányt is képviselő Zala vármegyei főispán, Gyömöre György többek között így fogalmazott: „Hirdesse ez a zászló a közkötelességek fokozott teljesítésének szükségességét; hirdesse, hogy nem re-

ményvesztett, hitehagyott, hanem bizakodó, erős magyar nép él e földön... Ez a zászló mindig figyelmeztessen kicsit és nagyot az osztály-, foglalkozás-, felekezetkülönbség nélküli öszszefogásra...”

A Rákosi-korszak megszállottai 1949-ben az emlékművet lerombolták, megkurtítva ezzel a szép Deák teret. Néhány jóérzésű hazafi révén csak a teljes bronz turulmadár és az országzászló egy darabkája maradt meg az utókornak a helyi Thury György Múzeumban.

*

Az újraavató előkészületeiről Karmazin Józseftől, a városi tanács műszaki osztályvezetőjétől, a városvédő egyesület titkáráról kértünk és kaptunk tájékoztatást:

– Az emlékmű felállítására a Deák tér átrendezése keretében kerül sor. A FORMATERV készthelyi irodájának két változatban készített terveit még december hóban a város több pontján elhelyeztük, lakossági és területi visszajelzések céljából. Mindkét tervváltozat első szakaszában szerepel a turulmadár és az országzászló visszaállítása. Az új talpazat eredeti helyére kerül, rajta a helyi Dunántúli Kőolajipari Gépgyár dolgozói által társadalmi munkában restaurálásra kerülő

turulmadárral. A zászlótartónál változás lesz, ugyanis a kor jelenlegi szellemének megfelelően a korábbi egy rúd helyett három árboc elhelyezését tervezzük – mondotta.

Nagykanizsa polgárai már szorongva várják az 57. évfordulón, Pünkösöd vasárnapján sorra kerülő meghatározó újraavató ünnepséget.

Tihanyi István
(fotómásolat: Soproni Tibor)

A legnagyobb arányú áremelés után

„A Magyar Szocialista Párt elnöksége szerdai ülésén olyan állásfoglalást fogadott el, amely merőben eltér az eddig megszokott általános megállapításoktól. Annak jegyében, hogy az új párt kíméletlenül szembe kíván nézni az MSZMP névvel fémjelzett múlttal, név szerint is megnevezte azokat a vezető tisztségviselőket, akiket a leginkább felelősnek tart a párt elhúzódozásáért, akik következetesen opponáltak a tervezett reformlépéseket. Őt közismert név szerepel az állásfoglalásban: Biszku Béla, Gáspár Sándor, Korom Mihály, Németh Károly és Pullai Árpád.” (Részlet: Magyar Nemzet 1990. január 5-i számából.)

Ez az állásfoglalás nemcsak félrevezető – hiszen kizárólag a jelenleg is élőkről szól, mintha az elhunytakat semmiféle felelősség nem terhelné –, de elsődleges célja a közelmúlt felelősségének áthárítása, hiszen nem lehet kétséges, hogy az MSZMP–MSZP uralkodó párt volt és ma is az.

Rendkívül népszerű lehet – különösen, hogy közeledik a választás – az ország helyzetéért történő felelősség személy szerinti áthárítása olyanokra, akik ezért ma már sem büntetőjogilag (lásd: új Btk.), sem erkölcsileg nem vonhatóak felelősségre. Ugyanakkor az egész „állásfoglalás” lényege a teljes felelősség áthárítása.

Magyarország – véleményem szerint – békeidőszakban még soha nem volt olyan súlyos gazdasági helyzetben, válságban, mint jelenleg. És ezért

olyan politikusok, személyek felelősek, akik évek óta nyugdíjban vannak? Ez lehetséges, de csak részben(!).

Ha az ország gazdasági állapotát 1987. december 31. után vizsgáljuk, akkor megállapíthatjuk, hogy az „állásfoglalás” nem említi az azóta eltelt időszakért való felelősséget. És ez a lényeg! Hiszen ebben az időszakban tovább nőtt a külföldi adósságállomány, több mint háromszorosára nőtt a költségvetés hiánya, jelentősen romlott az életszínvonal. A mai napig nem lehet tudni, hogy (kizárólag) 1988–1989. évben mibe került az országnak a jamburgi, tengizi, bős-nagymarosi beruházás, a külföldi or-

szágok támogatása (Kuba, Vietnam, Laosz stb.), a KGST és sorolhatnám tovább. Mindezekért név szerint ki a felelős az elmúlt kettő évben?

Hogyan sikerült – az elmúlt 10 év után – további kettő évvel elhalasztani a tényleges szerkezetváltást? Mibe került az országnak a veszteséges vállalatok támogatása az elmúlt 24 hónapban belül és ezért kik név szerint a felelősök?

Az áremelések – véleményem szerint – elérték a lakosság tűrőképességének határát az utóbbi kettő évben. Mindez kizárólag az elmúlt 15 év „eredménye” vagy az utóbbi kettő év teljesen elhibázott, kapkodó gazdaságpolitikájáé is? A lényegyet tekintve, az elmúlt 1988. és 1989. évben semmiféle gazdasági előrelépés nem történt,

sőt folytatódott a visszaesés, a reform állandó hangoztatása és a politikai reformok megvalósítása mellett. Ezért is az „állásfoglalás”-ban felsoroltak a felelősök vagy esetleg mások?

Kik a felelősök azért, hogy az elmúlt 24 hónapban – és jelenleg is – a gazdaságpolitikát az ad hoc intézkedések és főleg a kibontakozástól egyre távolodó monetáris diktatúra pótolja? (Áremelések, vám, adó, valuta stb.)

Végezetül: „A kritikai ösztűz mértéke, bármely témában, fordítottan arányos a téma valódi fontosságával” (Murphy). Úgy vélem, az „állásfoglalás”-ra mindez azért vonatkozik, mert a valóban fontos az lett volna, hogy az utóbbi kettő év felelősségével foglalkozzék.

dr. Réczai Róbert

CÍMKÉZÉS

A jobboldal címkézi a baloldalt, a bal meg a jobbot. Az egyik ellenzéki a másikat, a másik meg viszont. A jelzők egyik csoportjában ez áll: kozmopolita, judeista, burzsoá-liberális. A másik ilyesmiket röptet: nacionalista, antiszemita, kommunista kollaboráns.

De jelzőt kap a másként gondolkodó, a másik csoporthoz, egyesülethez tartozó. A fiatal minősíti az öreg, az öreg meg a fiatal. A hivatalnok a szabadúszót és fordítva. Nem folytatom.

Én is címkézhető vagyok. Elég régen élek itt – sajnos, nem sajnos – Kelet-Európában. Segíték a címkéagatónak.

Falusi gyerek, levante, népi kollégista, népi írók neveltje, marxista, kiábrándult marxista, fideista, antiklerikális felvonu-

ló, kulák-rokon, '56-os tüntető, a francia kultúra szerelmese, Szoc. Kult. kitüntett, bűnbak, osztályvezető, szamizdat-olvasó, Jurta-látogató. Rosszul vagyok, ha a trianoni térképre nézek, könnyezek, ha a Himnuszt éneklek, átkozodom, amiért a rokonságom Beregszászban rekedt, elgyengülök, ha művelt paraszt-arcot látok, megremegek, ha zsolárt énekelek.

Szégyellem, hogy letagadtam, hogy anyám szépebbé német, hogy elhallgattam: rokonaik élnek az Egyesült Államokban.

Örülök, hogy a fiam otthon van a világ minden táján, hogy az unokám könnyedén cseveg angolul. Restellem, mert el-

hallgattam a zsidóviccet feltételezett zsidó-társaságban és internacionalistának mutattam magam párttagok körében. Nem szóltam, amikor mondani kellett volna: nagybátyám szovjet gulágban pusztult el, unokatestvérem Reesken raboskodott, apósom meg üldözött kulák volt.

És még elmondom: a legnagyobb magyar gondolkodónak Német Lászlót tartom, a hozzám legközelebb álló költőnek Ady Endrét. Rendszeresen olvasom az Öszösvetséget, Esterházy Pétert, s mostanában Petri Györgyöt.

Címkézhető vagyok. Tetszés szerint. Tessék.

Debreczeni Tibor

SZÍNHÁZ

Színpadon a Szovjetunió

Nemcsak a hajdani Filmmúzeum előtt álltak hosszú sorok, amikor vetíteni kezdték a Borisz Paszternák regényéből készült, amerikai sziruppal leöntött Zsivágó doktor című filmet. A szolnoki Szigligeti Színházba is sokan zárandokoltak azért, hogy – még a regény megjelenése előtt – láthassák a mind ez ideig tiltott irodalmi mű színdarabváltozatát. Korántsem ment már ilyen szenzációszámra Ribakov Az Arbat gyermekei című művének szegedi bemutatása vagy a Vígszínház pincéjében megvalósított Koestler-regény, a Sötétség délben. Nem kísérte a szokásosnál nagyobb hírverés azt a nem mindennapos eseményt sem, hogy Zalaegerszegen Szoltsenyicin-világpremiert tartottak A kopasz és a lágerkurva címmel.

Ahogy nyílnak a szelepek, úgy válik egyre természetesebbé, hogy megismerhető-hozzáférhető a sokáig csak titokban, kézről kézre terjesztett szamizdat-irodalom. A téma persze még sokáig kapós lehet, hiszen a megismerés tárgya az utóbbi hetven év, s jószereivel még csak a Sztálin-korszakig juthattunk el. A kínálat bővülésével azonban már nem pusztán a mit?–et kell dicsérni, hanem a hogyan?–t is keményebb bírálat illetheti.

Az egi Gárdonyi Géza Színház sem kavart már politikai vihart Nyikolaj Erdman A mandátum című drámájának műsorra tűzésével. (Nagyobb volt erre a sansz, amikor két évvel ezelőtt Kaposváron Erdman egy másik művét, Az öngyilkost bemutatták.) Ma már nem tabutéma, hogy a darab hőse meggyőződés nélkül vallja kommunistának magát, s a minden ajtót megnyitó megbízólevele segítségével ki is használja kiválasztottságának előnyeit.

Erdman drámája nemcsak az új rend ingatag hívei ellen intéz támadást. Nem bánik kesztyűs kézzel azokkal a cári szimpatizánsokkal sem, akiknél még mindig a ruha teszi az embert, s egy szakácsnőt – tévedések sorozatával – nagyhercegnőnek képzelnek. Kétfelől kapaszkodnak felfelé, s mivel az író egyik oldalnak sem ad

esélyt a talpon maradásra, könyörtelenül letaszítja őket. A húszas évek derekán. Csak egy bizonytalan kérdést hagy utánuk. Ha nem az élelmes kispolgároké és nem is az élhetetlen nagypolgároké, akkor hát kié a jövő?

A vendégül hívott Andrej Rozhin, a lublini Osterwa Színház igazgatója társulatában magáé megrendezte a darabot. A mű azóta mitsem változott. Szatirikus humora erős, jellemrajzai pontosak, komédiája politikummal telített. Rozhin sem törekedett arra, hogy korábbi elképzeléseitől eltérjen. Jelenetéről jelenetre lekottázta az előadást. S ez nem baj! A produkció lendületes, átgondolt, jó csapatmunka volt. Egy látszat-újvilág látszathíveinek nagyon is valós hibái kaptak színpadot – látványosan. A rendező megtalálta azt a vékony sávot, melyben színészeit biztonságba mozgatta, s minden túlzás, minden erőltettség nélkül játszott velük vérbő szatírt.

Egerben mindez nem sikerült. Rozhin és a színészek nem találták meg a közös nyelvet. Az alakok többsége túl erős, túl harsány, túlon túl vígjátéki. Saárossy Kinga a szakácsnő – nem éppen az alkátára méretezett – szerepében idegenül, rossz hangot választva, burlészfiguraként mozog. Simon Mari is nagy jelentőséget tulajdonít a mindenáron házasodni akaró nővér butaságának, s ezt a szellemi gyengeséget minden mozdulatára ráerőlteti. Blaskó Balázs bilivel a fején járkáló lakója nem érezteti meg az örültségben rejlő veszélyességet, egysíkú finomkodásba merül ki Tunyogi Péter játéka, Megyeri Zoltán pedig lassan beleszűrül a kölyök-szerepkörbe. Kátay Endre meglepő humorral ad hitelt a levitézlett katonatisztnak és helyén van – bár szerepformálásában több a technika, mint az emberábrázolás – Agárdy Ilona egyet jobbra, egyet balra lépő anyája. A legjobb alakítás Csujja Imre Guljacskinja. A színész játékában a félelem, a túlélési vágy és az agresszivitás pontos ívben van jelen. De akármelyik oldalát is mutatja az érdek-kommunista, ugyanaz a kisszerű ember marad.

Ha lehet, Erdmannál is maróbban beszél a szovjet hatalom egy korszakáról David Pownall Mesterkurzus címmel Debrecenben bemutatott drámájában. A téma: Rusztavelinek, a grúzok nemzeti költőjének egyik műve. A feladat: a szovjet nép lelki rezdüléseit is visszaadó megzenésítés. Az alkotók: Sztálin, a „nép atyja”, Zsdanov, a polihisztor kuldriktátor és két kínpróbának alávetett, hozzáértő művész, Prokofjev és Sosztakovics. A vállalkozás grandiózus. De mi jó születhet a hatalom és a művészet kényszerszövetségéből? Csökkenthető-e a dilettánsok befolyásoló ereje? Szolgálhat-e a művészet hamis célokat? Létrejöhét ebből az erkölcséből a korszakok túlmutató műalkotás? Önfeladás nélkül betarthatók-e az önkényesen kijelölt keretek?

Kétségtelen, hogy ezek a művészet feladatáról és helyéről megfogalmazott örök kérdések is benne rejlenek Pownall tizenkét tételes satirikus opuszában. De azzal, hogy a Mesterkurzus idejét 1948-ra, a Kreml falai közé teszi, és szereplőit is néven nevezi, művét nagyon is konkrétá teszi. Elironizálgat a „szocializmus életadó erejének” hatalmi tébolyán és a Sztálin-korszak gyermekeinek alázatosságán és béklyóba kötöttségén. Eközben kiderül – s ezen Mesterházi Márton fordítása sem segíthet –, hogy gondolatai mennyire a kívülről szemlélők felszínességére épülnek, s ezért mennyire sablonosak. Pedig Kástner Péter – mint az utóbbi időben annyiszor – most is a kort zseniálisan jellemző díszletet tervezett a stúdióterembe. A vörös bársonnyal burkolt Kreml-szobában – ahol még a vészki-járat-világítás is vörös csillag díszleg – egyszerre hordoz szimbolikus és nagyon is reális jelentést az a Sztálin-szobor, melyből csak az alak alsó egyötöde fér be a terembe, de óriási csizmáival így is tiprásra kész.

Pinczés István rendezésében – a lassú felvezetés után – inkább a szavak mögé kialakított helyzetek az érdekesek. Ahogy az értékes ikon-ajándékot

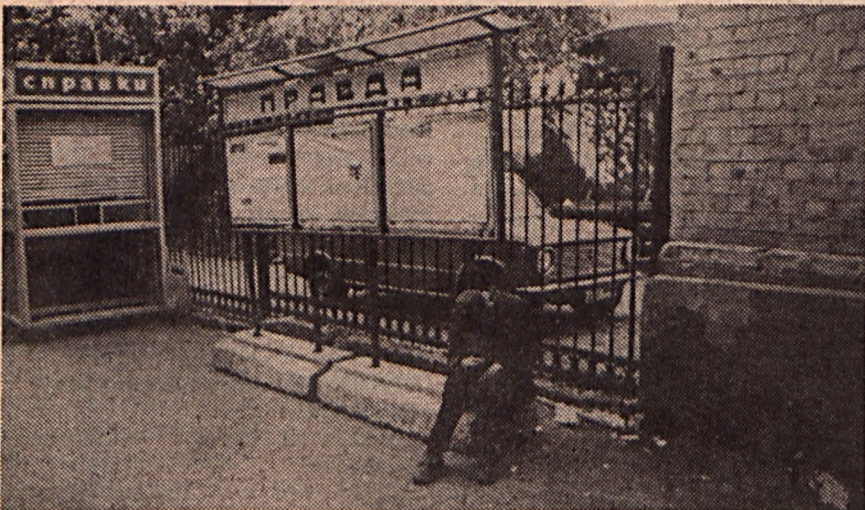
Pravdába csomagoltan kapja meg Sztálin, ahogy Zsdanov egy jól irányzott „véletlen” mozdulattal kiüti Prokofjev kezéből a botot, ahogy a két vezető a megsemmisítés legkülönbözőbb eszközeit választva szétzúzza a zeneszerző lemezeit, vagy ahogy vodkával itatva meggyalázza a Krisztust ábrázoló ikont, jobban jelzi a kulturális veszélyhelyzetet, mint maga a szöveg. Sztálin hirtelen kedélyváltásaival irányít, s a három embert vezényszóra rángatva bábjátékot rögtönöz. Örületről és megálatlatásról szólnak a Kreml falai között kelt hangulatjelentések.

A vendégül hívott Oszter Sándor Sztálin alakjában mégsem csak az örült elmét véteti észre. Pontos és gyors váltásokkal játssza el az államférfit, aki mindenkinél okosabbnak akar látszani, s akaratát dermesztő hideg tekintetével ki is kényszeríti. Horányi László, Zsdanov alakítója, a módszer- és nézetbeli azonosság mellett pillanatokra megszólaltatja az ellenszegülőit, de csak azért, hogy aztán még hívebben és kegyetlenebbül váltsa valóra a mester akaratát. Félelmetes ahogy „érzékeny művészlelke” megsemmisíti a művészetet.

A két meghurcolt művész közül Sárközy Zoltán Prokofjeve a megfáradtabb, a kulturális forradalom eredményeit jobban megsínylő. Benedek Gyula Sosztakovicsában több az ellenállás, az értetlenség, az indulat, mégsem mer a kiszabott feladat elől elzárkózni. E tébolyában is teszi a dolgát, meggyőződés nélkül, ám tehetsége szerint. De tehetségéből mi mindenre telne még! Csoda hát, hogy nem szeret a hatalommal együtt játszani?

Kifordítom-befordítom – így néz ki a szovjet hatalom. Erdmannak több minden fájt belőle, mint Pownallnak. Talán, mert a szovjet író megszenvedte, míg íróársának csak a gyéren szál-ingózó hírek adhattak ihletet. Vagy ez már csak okoskodás? Egyszerűen Erdman nagyszerű, Pownall pedig közepes drámaíró?

Csizner Ildikó

Sic transit glória mundi

Bögözi-Kádár János

Ünnep

Félálomban az ember fia nyújtózkodik egyet, a másik oldalára fordul. Teheti, ünnepelünk. Valahonnan a negyedikről hang verődik-bukdácsol alá a világitóudvar mélységébe: – Jó...gelt! Viszonzásként krakogás recseg-fűrészel a korlátok vasán. Talán hull a satnya virágok szirma. Reggel hat óra van. Az ember fia panasszal fordul a falnak, éberem. A hülye дума záporoz tovább. A megzavart kapkodva rendbe szedi magát, nyeli a lépcsőt, s alant döbbenet látja, hogy a satnya virágok szirmai mind lehulltak. Kilép a néptelen járdára. A két recsegve-fecsegő visszacsoszog, s szuszogva dől el a vetetlen ágyon.

Határ Győző, az 1957 óta Londonban élő költő, próza- és drámaíró nevét csak mostanában kezdi megismerni az irodalom és a művészetek iránt érdeklődő hazánkfia. Azért csak mostanában, mert „neve évtizedekig rosszul csengett, a többi között ellenséges irodalmi ügynöknek is címkézték. Olyan alkotó volt, aki pusztán a létevel is bosszantotta a hazai kultúrpolitika mindenkoros illetékeseit”. Így aztán több mint három évtized múltán, 75. születésnapja alkalmából tavaly novemberben látogatott haza először. Határ Győző az örök filozófus, az örök meg nem alkuvó. Irodalmi munkáit a Szalasi-rendszer éppúgy börtönben „jutalmazta”, mint a Rákosi-féle vezetés. Sorsa itthon szellemi számkivetettség volt. Ezért választotta az önszáműzetést, de a szellemi szabadságot. Könyveit lefordították a világ valamennyi nagy nyelvére. S az idén hazánkban is megindul életműsorozatának kiadása kilenc estére tervezett drámafolyamának, a Golghelóghi megjelentetésével. Ezt követi a Pepito és Pepita, az Anibel, a Fontos ember és az Éjszaka minden megnő című művei.

– Ön 1914-ben született, s már a II. világháború kitörését megelőzően beírta nevét a magyar irodalomba. Ennek ellenére csak most, 75 éves kora táján kezdjük megismerni, s egy nemzedék kell, míg beépül a tudatunkba. Nem tölti el keserűséggel ez a tény?

– Nem. Mert bár lehet, hogy tagyaim öregek, a szellemem azonban friss, fiatal. Az irodalom mindig időtlen. Vigasztal az is, hogy London-országban az engem meglátogató fiataloktól kaptam visszajelzést: nem lettem szatytyánfenekű, kockafejű vénember, megtartottam az indulás óta bennem élő hévet. Olyan vagyok, mint egy önmagától gördülő kerék!

– 1949-ben megpróbált átszökni a jugó határon. Miért akarta elhagyni az országot?

– Mivel nem kívántam kiszolgáltatni a kommunistákat, ezért csak a fordítás maradt számomra. Tolerált és kiemelt műfordító voltam. A baloldal nem szerette a személyemet, viszont szükség törvényt bont alapon a fordításaimra igényt tartott. A terveződés az irodalmi életre is rányomta a bélyegét. 1949 végén négy esztendőre előre le voltam terhelve szerződésekkel. Időnként megmakacsoltam magam. Így történt ez akkor is. Felhoztak hozzám egy Sztálin eposzt, azt hiszem kirgiz nyelven íródott. Az oroszok már lefordították, s rajtam volt a sor, hogy tolmácsoljam magyarul. Zelk Zoltán keze alá kellett volna nyersfordítást csinálnom, aki köztudomású, sztálinista költő volt. Illés Endre telefonált, feltétlenül szakítsak rá időt, a szerződési kötelezettségeimmel ne törődjek. Kiemelt honoráriumot kapok érte, csak szakítsak rá két napot. Természetesen nem teljesítettem a kérést. S mivel el voltam készülve, hogy ebből retorzió lesz, ezért indultam meg a jugó határon. Ezt megelőzően még volt egy rendőrségi ügyem abból, hogy Brassel kötetét rendeltem meg az idegennyelvű könyvesboltban. Még itt jegyzem meg, a kommunista párt úgy működött, hogy senkivel nem közölte, kivel mikor mit tesz vagy miért állítják fél-

A magyar kultúra napján

Már hazajöhet hazájába

re. Nem lehet tudni, ki, valaki „meghúzott egy drótot” s engem '49 karácsonyán tiltott határátlépési kísérletért tartóztattak le. Ekkor olvasták a fejemre azt, hogy az említett szerzőtől a Filozófiatörténet angolul, az ellenség nyelvén íródott imperialista szellemiségű munkát rendeltem meg.

– *Műfordításai elképesztő gazdagságú szókincsről tanúskodnak. Honnan ez a gazdagság?*

– Nekem sem áll rendelkezésemre más, mint az ékes magyar nyelv területül asztalkámja. Az mindenkinek ott van. Kinek az agytekervényeiben, kinek a zsigereiben, nekem mindenütt. Ezenfelül, szűkebb hazám, Békés megye, a népi lelemények és kifejezések valóságos tárháza. Volt nekem egy barátom, műegyetemi hallgató, de a diploma előtt átnyergelt bölcsésznek. Nálamnál sokkal jobban bebutorozott elme volt, sajnos a Don-kanyarban elesett. Mikor egyszer olvasta a munkámat, így szólt: „Különös ahogy te írsz. Mint Széchenyi, jól megtanultál magyarul!” Igen. Amit nem tudtam, azt hozzátanultam. Mindenfélét behordtam a kosaramba.

– *1956-ban elment. A hatvanas évek elején írt egy novellát Budapest akkori világáról. A novella meglehetősen tájékozottságra vall. Honnan tudta ott Londonban, hogy beszélnek a hatvanas évek elejének Budapestjén?*

– Mint említettem, sűrűn jöttek hozzám látogatók, akik beszámoltak az itthoni eseményekről. Emellett folyóiratokat olvastam. Naprakészen tájékozódtam Magyarországról.

– *Szerencsésnek tarthatja magát, hisz azok közé az írók közé tartozik, akik hangjukkal is „eljutottak” a szülőföldre, hallhatták véleményét a magyarul beszélők. Milyen kapcsolatot jelentett Önnek a BBC és a Szabad Európa Rádió?*

– Mindig is frankomán voltam. A franciáról viszont tudni kell, a rajongást abnormis egykedvűséggel fogadja: „Ti belém szerelmesek vagytok? Hát ez a legkevésbé!” s azzal elfordul. '56 legvégén a karácsonyt már Bécsben töltöttük a feleségemmel, s egy megkeresés érkezett Londonból. Mi volna, ha csatlakoznék a BBC-hez? Mondtam, mi volna. S áldom Istenemet, hogy érkezett ez az ajánlat, mert Franciaországban csak devalválódtam volna, négerként fordítottam volna. A franciák ridegebbek és kegyetlenebbek a jövevényekkel, mint az angolok. Na, az angol nyelvvel én is úgy voltam, mint a kiskutya, aki nem piszkít a szőnyegre, ha egyszer belenyomják az orrát a dolgába. Nem fült hozzá a fogam. A franciát felkaptam és roppant élveztem. A spanyolt három hónap alatt sajátítottam el. Az angolnak csak lassan kaptam az ízére. Mit mondhatok? Ezzel kellett keresni a kenyerem, rákényszerültem, hogy elsajátítsam. A BBC-nél tárt ka-

rokkal fogadtak. Az volt a dolgom, hogy olvassak, s a cikkekkel polemizáljak.

– *A magyar sajtóról van szó?*

– Igen. Évekig polemizáltam, ugyanis szívből utáltam, amit a Kádár-sajtóban olvastam. Később az irodalomra, a művészetekre koncentráltam. Átálltam a szigetország kultúrájának állandó figyelemmel kísérésére, színházi recenziókat írtam. A BBC-nél 1970-ben köszöntem le, s ekkor mentem át a Szabad Európa Rádióhoz. Mintegy 1200 könyv recenziót és kulturális beszámolót írtam.

– *Hogy született legnagyobb filozofikus műve, a Golghelóghi?*

– A kezdetekig, vagyis a márianosztrai börtönévekig kell visszanyúlni. Végtelenül legyengültem. Köztudott, a legyengülés aktivizálja a fantázia csapongásait. Ebben az állapotban jöttek a képek, és vele együtt a szöveg is. Mivel nem volt papír, nem tudtam feljegyezni. Ezért egyes részeit megtanultam. Aztán kijöttem a börtönből, s meg is feledkeztem az én „lázálom” művemről. Örökké rohantam, írtam, a rádióban dolgoztam, kerestem a kenyérre valót. Aztán egyszer kaptam egy olyan súlyos tüdőgyulladást, hogy a teljes felgyógyulás eltartott 4–5 esztendőig. Négy hónapig feküdtem élet-

halál között. S ekkor a szervezetem visszaemlékezett a márianosztrai évekre. Kezdték jönni a sorok, visszakérdztek az agyamba. Gondoltam, megpróbálom, leírom. Ha nem sikerül, eldobom. Ami jött, azt leírtam, s ezt az első vázlatot kipótoltam. Körülbelül 10 oldal lett. Újra nekiálltam. Az már 35–40 oldalas szinopszis lett. Egyre több és több jutott eszembe, s ettől kezdve tudatosan formáltam. Így született a drámasorozatam.

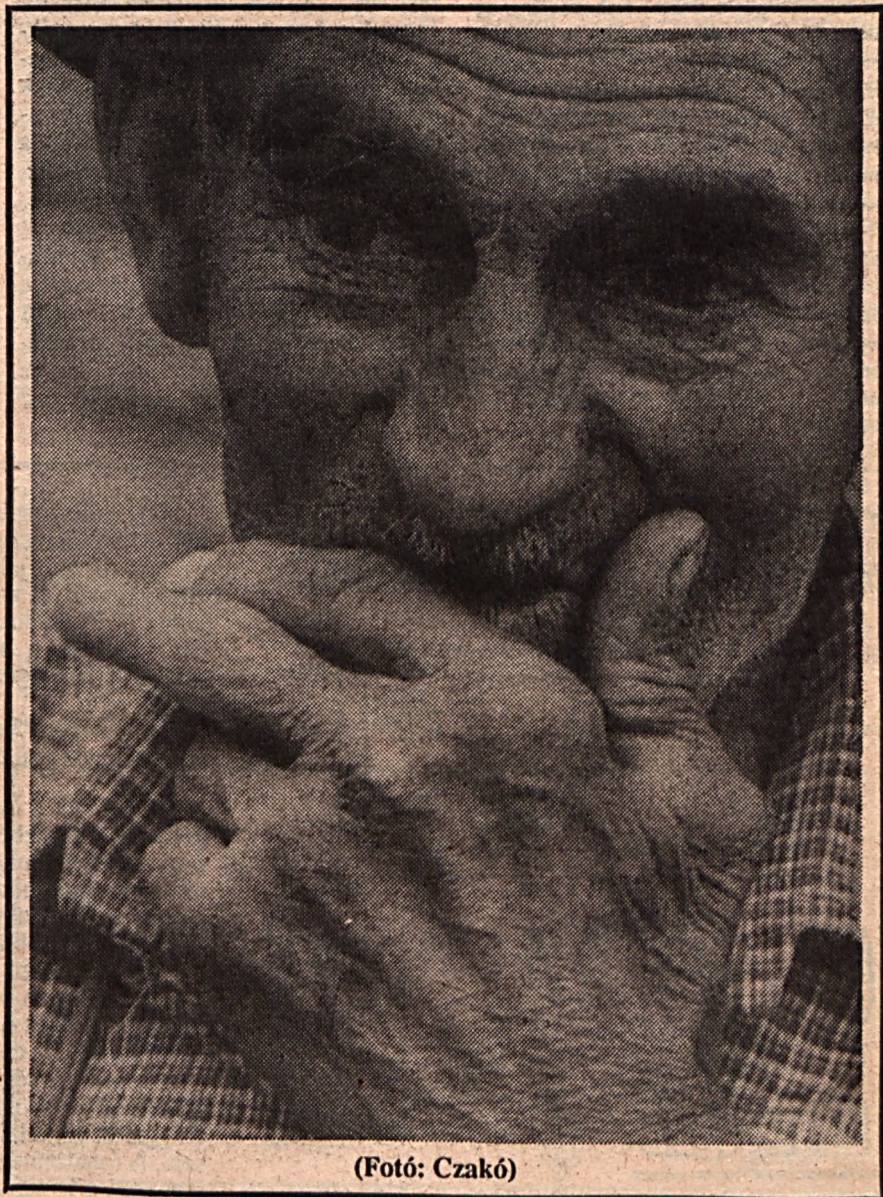
– *Kivel tartotta a kapcsolatot?*

– Jékely Zoltánnal, Vajda Endrével, Füst Milánnal leveleztem. De mint már említettem, a fiatalok London-országban járva nem mulasztottak el felkeresni engem. Ki kéziratot hozott, hogy mondjak róla véleményt, ki pedig csak beszélgetés végett jött el hozzám.

– *A politikára terelve a szót, hogy vélekedik a közép- és kelet-európai fordulatról?*

– Majd leestem a londoni székemből, amikor a televízióban láttam, hogy nincs már berlini fal, a magyarországi változások hallatán úgyszintén. Visszafogottan, de reménykedem. Olyan események következtek be, amelyekben biztos voltam, hogy körülbelül csak Krisztus után 2010-ben következhetnek be. Hogy majd akkor olvad el a sztálinizmus és egész jégbarlang-életünk. Nem így hegyomlászerűen. De nagyon örülök, hogy az események rám cáfoltak, s túlhaladták azt a pontot, ahonnan még vissza lehetett volna fordítani mindent.

Cseke Hajnalka

(Fotó: Czákó)

Cukorbetegeknek és egészségeseeknek

Ki tudja, hogy bizonyos szavakat miért helyettesít másikkal a köznyelv? A nyelvészek bizonyára legtöbbszörre, kialakulásukra találnak magyarázatot. Most elnézést kérve tőlük, egészen leegyszerűsítve leírom, hogy véleményem szerint miért helyettesítjük a szakmában használatos cukorbetegség szót a cukorbetegséggel. Mert félünk tőle, s jól tudjuk, hogy valóban nagy bajt jelent. Éppen ezért beszélgettünk a betegségről, kialakulásáról, tüneteiről, megelőzhetőségéről és még sok másról dr. Tornóczky Jánossal, a Tolna megyei kórház IV. számú belgyógyászati osztályának vezető főorvosával.

Nyomban, a beszélgetés elején le kell szögezni, hogy a cukorbetegség népbetegség! Száma szerte a világon – így hazánkban is – emelkedik. Míg a 260 ezer lakosú Tolna megyében 1965-ben alig haladta meg a cukorbeteg száma az ezret, tavaly már a kilencezret közelítette. Minden száz felnőtt közül 4,2-en ebben a betegségben szenvednek, s ebben a megdöbbentő számban az úgynevezett határesetek, azaz a csökkent glükóz-toleranciák nincsenek is benne. Ami még szomorúbb, hogy a tizenhat éven aluliak száma is növekszik.

Mi valójában a cukorbetegség? A hasnyálmirigy insulin termelése csökken, illetve az insulin hatása nem érvényesül a szervezetben. Még egyszerűbben fogalmazva a diabétesz mellitusz (anyagcserebetegség) esetében a szervezet a táplálékkal bevitt szénhidrátot nem, vagy csak részben képes értékesíteni. A szövetek nem tudják a cukrot felhasználni, az felszaporodik a vérben. Szólni kell még a betegség szövődéséről, ami szintén nem ritka: károsodhatnak a kis- és nagyerek, az idegrendszer, okozhat látásromlást, vesekárosodást. Érthető módon mindezek rontják az élet minőségét társadalmi és gazdasági kihatásai miatt.

Hogyan védheti ki a cukorbeteg a szövődeményeket?

Szövődemények, komplikációk kevésbé jelentkeznek, ha a beteg szénhidrát anyagcseréje jól beállított. Ekkor a vércukorszint a normális határon van, tehát föl sem léphet komplikáció, illetve csak enyhe tünetekkel.

A baj, ami megelőzhető

A tüneteknél tartva kérem, szóljon arról, milyen tünetekből következtethet az ember arra, hogy cukorbetegében szenved?

Tünetei? A száj kiszáradása, folytonos szomjúság, gyakori és nagymennyiségű vizeletürítés, a bőrön – elsősorban a nemis szerveken – gyulladási tünetek. Ha ezek bármelyikét tapasztalja bárki, forduljon a körzeti orvoshoz, ahol a rendelkezésre álló készülékkel meghatározzák a vércukorszintet, illetve gondoskodnak a beteg további kezeléséről.

Úgy tudom, a cukorbetegség megelőzhető.

Igen. Annál is inkább, mert bizonyított, hogy a számuk növekedése egyenes arányban van az elhízással. Tehát a megelőzés legfontosabb kritériuma a normális testsúly tartása, hiszen a nagyobb testsúly, a nagyobb testfelület, a magasabb testtömeg relatív insulin-hiányt okoz. Tehát a cukorbetegség a megfelelő életmóddal, a táplálkozási szokásokkal megelőzhető. Bízom benne, hogy ezt belátva az emberek, csökkenni fog a diabétesz mellituszok száma.

Már-már öröközöld témát feszegetve megemlítem, hogy a korszerű táplálkozás jóval drágább, mint a „hagyományos”.

Valóban drágább, de azért a dolgot kicsit felfűjták. Ugyanis bizonyított, hogy a magas korpa rosttartalmú ételek – melyek olcsók – ételtani hatása kiváló, s a cukorbetegség megelőzésében fontos szerepe lehet. Egyebek között ezért csökken a betegek száma a civilizáltabb országokban. De említhetünk más példát és máshonnan: a csicsókát, amely a szegények krumplija, szegényebb szénhidrát tartalommal! Amúgy – bár ez nem tartozik a leglényesebb dolgok közé – a diétás italok sem sokkal drágábbak a normálisnál.

E témával kapcsolatban van még elkeserítő dolog. Most, hogy az iskolai étkeztetés ára jelentősen megnövekedett, (egy általános iskolás tanuló egy ebédje 28 forint!) az étkeztetők nem tudják garantálni a korszerű táplálkozást, azaz hetente már három alkalommal van úgynevezett tészta-nap.

Hát erre én sem tudok igazán mit válaszolni. Ám tartok tőle, hogy a megengedettnél jóval több szénhidrát-bevitel hatását a későbbiekben tapasztaljuk. Úgy vélem, hogy ezzel a dologgal magasabb szinten kellene foglalkozni és igen határozottan, hiszen a jövő generációjáról van szó.

Kérem, hogy végezetül szóljon a kezeléssel kapcsolatos sarkalatos dolgokról.

Mint talán ismeretes, a cukorbeteg jó anyagcseréjét a pontos diéta mellett a tablettás készítményekkel, illetve insulinnal biztosítjuk. A tabletták alkalmazása csak egy ideig hatásos. Majdan át kell térni az insulinnra. Azt tapasztalom, hogy sok beteg görcsösen ragaszkodik a tablettához, s az átállástól kifejezetten ódzkodik. Ez helytelen, mert bizonyos stádiumban csak az insulinnal kímélhető meg a beteg a komplikációktól. Az insulint bárki biztonságosan be tudja adni magának. Vannak a forgalomban elmesztő szerkezetek, például a dán Novo cég által gyártott patronnal felszerelt tollhoz hasonló készülékek, melyekben csak a tűt kell cserélni. Ezeket a korszerű insulin-adagolókat a leginkább veszélyeztetetteknek adjuk. Például a terheseknek, a fiatalokéknak, a rossz látásúaknak, s ez által, valamint a humán insulin alkalmazásával, biztosítható a korszerű beállítás feltétele.

Milyen diétát javasol a cukorbetegeknek?

Ezzel kapcsolatban elmondom, hogy közel húsz esztendeje harcolok, hogy a betegek személyspecifikus diétát kapjanak, de erre érdemes visszatérni. Felajánljuk, hogy rövidesen eljuttatunk lapjukhoz – Bíró Mónika, a kórház dietetikusa közreműködésével – egy olyan táblázatot, mely alapján bárki összeállíthatja saját számára a legmegfelelőbb diétát. Ezután pedig néhány egyszerű ételreceptet is ajánlunk közéletre. Ezek elkészítését és fogyasztását a cukorbetegeknek és a nem betegeknek egyaránt ajánljuk.

Köszönjük az olvasóink életmódját segítő ajánlatot, s szívesen közöljük a táblázatot és a recepteket is a Dátumban.

V. Horváth Mária

Tulipán hajtatása lakásban

A magyar embernek egyik legkedvesebb virága a tulipán. Ezt az is mutatja, hogy régebben ruhásládájára tulipánokat festett, a tányérokat is ezzel a szép és kedves virággal díszítette csakúgy, mint a bőr ködmönöket, s a szűrre tulipánokat varrt rátétként. Ezenkívül kedvesét tulipánomnak szólította s még dalaiban is számtalanszor említte. Napjainkban is szeretjük. Nem véletlen, hogy a sétautak szegélyét, parkokat ezzel díszítenek és csodálatos színekben pompáznak. De néhány szál virágként díszes és éke a vázába téve lakásunknak is.

Így többen vannak, akik szívesen hajtattak tulipánokat. Természetesen ennek is megvan a maga szakcsere módja, nehogy hozzá nem értés révén kárba vesszen a munka, a nem éppen olcsó tulipánhagyma, melyet magboltokban lehet vásárolni. De ez sem mindegy, hogy mivel történik a tulipán hajtatása.

Mindenesetre szükségesek megfelelő nagyságú cserepek vagy erre a célra készített ládák. Ezeket csak akkor szabad használni, ha előtte fertőtlenítiük. A fertőtlenítésre jól felhasználható 5%-os formalinoldat. Azonban a formalinnal való fertőtlenítés után nem szabad azonnal a cserepeket, ládikákat földdel megtölteni, hanem legalább egy napot várni kell.

A hajtásra szerezzünk be jó minőségű, humuszban gazdag kerti földet vagy boltban vásárolható virágföldet. Az sem közömbös, miként történik a hagymák elhelyezése s a szükséges nedvesség biztosítása. A hagymákat úgy kell a cserepbe vagy a ládába rakott földbe elhelyezni, hogy annak harmadegyede a földből kiálljon.

A növény szereti a nedvességet, azonban arra ügyelni kell, hogy sok vizet ne kapjon, nehogy hamar rothadás keletkezzen, mert akkor nem várhatunk megfelelő fejlődést és virág hozását. Az elültetett hagyma szereti a szoba hőmérsékletet, de az ne legyen 18–20 C foknál magasabb. A hagymából növekvő szár és levélzet kezdetben nem kedveli az erős fényt, ezért inkább védett helyen hol nem erős a fény, legyenek a cserepek, s csak később szoktaszuk hozzá a nappali, de erős napfényhez.

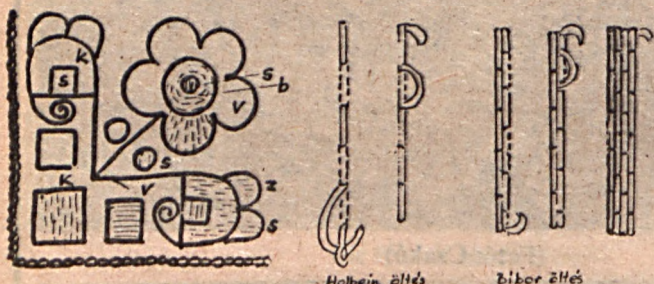
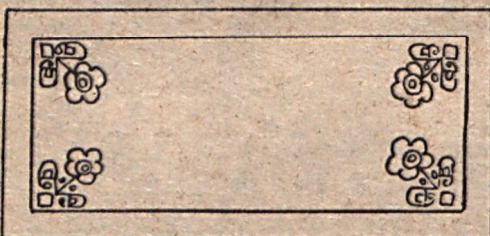
Szép a fejlődő tulipán, ha mellé díszes kis virágkarót teszünk, így a szár nem hajlik le, főleg ha ahhoz lazán díszfonállal hozzá is erősítjük.

Jó szórakozást nyújt, egyben sikerélményekben is lehet részes azoknak, akik lakásukban tulipánt is nevelnek.

Kiss József

„Csináld magad”

Sárközi jegykendőminta

A tél a hagyományok szerint a lakodalmak ideje. Ekkortájt, főleg faluhelyen, gyakrabban esküdtek örök hűséget egymásnak az ifjak. A több napos vigasságok mára lassan elfelejtődnek, és persze megváltoztak az ajándékozási szokások is. A bemutatott jegykendőminta mégis érdekes lehet, nemcsak a házasulandóknak, hanem mindazoknak, akik a népművészet, díszítőművészet tiszta forrásait keresik.

Dr. Németh Pálné ajánlja az alábbi sárközi jegykendőmintát ügyeskező olvasóinknak:

Jegykendőt a menyasszony jegyajándéka adott a vőlegénynek. Sárközben a maguk szötte négyszögletes kender- vagy lenvászón négy sakára és közepére geometrikus, kontúrozott mintát hímeztek. Ezt a mintát kender- vagy lenvászónra ma is alkalmazhatjuk futóra, terítőre, stb.

Legjellemzőbb öltésük nagyobb formák kitöltésére a bíboröltés, kisebbre a laposöltés, a minták kontúrozására a Holbein-öltés. A Holbein-öltést úgy készítjük, hogy a sor mentén közepes nagyságú előöltést varrunk, a sor végén visszafordulunk és a hiányzó részt leöltjük.

A bíboröltés téglalakászerűen, szorosan egymás alá helyezett Holbein-öltés. Mindkét oldala egyforma. A rajzon a szaggatott vonallal kitöltött terület mindig bíboröltéssel készül. A fonalszínek: v-vörös, k-acélkék, s-ó aranyárga, z-mattzöld, a kontúr sötétbarna vagy fekete.

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.20: A hét zeneműve. Steve Reich: Tehillim. 8.50: A hét költője: Csokonai Vitéz Mihály. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Hagyományápolók. 11.36: Kék öböl. John Steinbeck regénye folytatásokban. 12.45: Egy hazában - riport. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Értékmegőrző. 14.35: Kóruspódiom. 15.00: Az olvasás gyönyörűsége. 15.30: Zenei Tükör. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Miska bácsi negyedórja. 16.30: Nyitnikék. Kisiskolások műsora. 17.00: Eco-mix. 17.30: Beszélgetésünk zenéről. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.15: Sportvilág. 19.50: Gong. 20.00: Első kézből. 21.00: Himnusz. 22.00: Hírvilág. 22.30: Éjszakai beszélgetés. 23.30: Régi híres énekesek műsorából.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 9.05: A Zsebrádiós zínház bemutatója. 9.27: Szonopódium. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: A Rádió Dalszínháza. Sullivan-Gilbert: Esküdt-széki tárgyalás. 10.51: A Budapesti Koncert Fűvészenekar Dvorszák felvételeiből. 11.05: Hogy tetszik lenni? Nyugdíjasok műsora. 11.35: Gyulai Gaál János szerzeményeiből. 12.10: Nóták. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágerműzeum. 14.00: Kettőből ög... 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Vissza! Válogatás ifjúsági műsorokból. 20.00: Összjáték - Korhatár: 1-99. 21.05: Hétfő-téma. 23.10: Sporthíradó.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.10: Hajdók Judit orgonahangversenye. 10.33: Kíváncsiskodó. 11.03: Barokk zene. 12.05: Beethoven: D-dúr szonáta. Op.10 No.3. 12.30: Irina Arhipova és Vlagyiszlav Pjavko operafelvételeiből. 13.00: Toll és mikrofon. 14.00: Schubertiada. 15.07: Zenekari muzsika. 16.30: Magyar művészek operafelvételeiből. Kb. 17.30: Új magyar zene a Rádióban. 18.30: Törtérsz. 19.05: Follow me! 19.20: Kommt mit! 19.35: Kapcsoljuk a Pesti Vigadó. Közben kb. 20.15: Modern írók portréi. kb. 21.25: Kórusok, hangszeresek. 22.00: Herbert von Karajan vezényli a Berliini Filharmonikus Zenekart. 23.29: A hét zeneműve. Steve Reich: Tehillim.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 6.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarazatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek 8.10: Élő egyház 9.00: Hírek 9.10: Földközben 9.40: Nyugati folyóiratszema 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangszó - Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismertetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyelő 15.00: Hírek, műsorismertetés - Délutáni randevú 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismertetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószema 18.00: Hírek, magyar- és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Periszkóp 19.40: Figyelő 20.00: Hírek, magyar- és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idézzük 21.00: Hírek, műsorismertetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószema 22.00: A Mai nap késő esti kiadása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Periszkóp 23.40: Figyelő 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószema 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idézzük 0.45: Műsorzárás

TV1: 8.25: Képiújság. 8.30: A technika 7 csodája. 9.00: Ma egy házban. Csehszlovák filmsorozat. 10.00: A HÉT. 11.00: Delta. 11.25: Képiújság. 16.30: Képiújság. 16.40: Déli vidékiújság. 16.50: Sifri. Hírek román nyelven. 16.55: Kuckó. 17.45: Szám-adás. 18.00: Egy szó, mint száz. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Cimborák. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Én már akkor megmondtam? Kállai István műsora. 21.10: Panoráma. 21.55: Reklám. 22.00: Mária halála. 22.10: Fiatal Művészek Stúdiója bemutatja. 22.30: Híradó 3.

TV2: 17.00: Képiújság. 17.15: TV2. 17.45: Kérdezz! Felelek. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.50: TV2. 19.00: Szimfónia. Francia tévéfilmsorozat. 19.51: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. Kb. 23.00: TV2. Napzárta.

RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

dőben. 13.00: Telebutik. 13.25: A mai nap műsorából. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: Ausztrál teniszbajnokság. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: Kettő a szolgálatból. 17.10: Játéks-how. 17.45: Játssz velünk! 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. Krimisorozat. 18.45: Hírek. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: A 214-es repülőszázad. Amerikai kalandfilmsorozat. 20.15: Kemény férfiak, forró szerelem. 21.50: Ausztrál teniszbajnokság. 22.30: Hitchcock bemutatja. Amerikai bűnügyi sorozat. 23.25: Férfimagazin. 0.20: Pankráció. 1.00: Ausztrál teniszbajnokság.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezd. Hírek, üzleti hírek, időjárás. 8.00: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon. 18.30: Kék éj. 19.30: Időjárás. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Szupervakációk. 20.30: Vad dél. Utifilmsorozat. 21.00: A környezet kilitásai. 21.30: Q. E. D. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Vadvilág. 22.40: Thaiföldi panoráma. 23.10: A jegesmedve birodalma. Természetfilm-sorozat. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Coca-Cola Eurochart. 1.20: Időjárás. 1.50-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: 7-ről 7-re. 17.15: A montreali énekestalálkozó. 17.45: Muskétások konyhája. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Inci-finci fantázia. 18.35: Pihenőidő. 19.00: Ál-lati rajongás. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillagok papirus. 20.00: Új világ. 21.00: Thalassa. 22.00: TV-híradó. Időjárás-jelentés. 22.30: Gros Mechant Show. 23.30: Mozi, mozik.

SAT1: 13.00: Tévétársaság. 14.00: Horoszkóp. 14.05: Mr. Magoo. Rajzfilmsorozat. 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. Családsorozat. 15.50: Öletek konyhatündéreknek. 16.00: Barátom Taffdi. 16.25: Az aranylövés. 16.35: A Snilih ranchi emberek. Westemsorozat. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Varázslatos Jeannie. Vígjátéksorozat. 18.15: Szerencsekerék. 18.45: Híradó. 19.00: Időjárás. Műsorelőzetes. 19.10: V - A földöntúli látogatók visszatérnek. Sci-fi sorozat. 20.00: Hírek. 20.10: Make-up és pisztolyok. Krimisorozat. 21.05: Hírek. 21.10: Ou főt, a virágzó Alpok között. NSZK film. 22.55: A nap hírei. Sport. Időjárás. 23.05: Hírek és sztorik. 23.45: Műsorelőzetes.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: A Metzger család kalandjai. 9.30: Osztrák képek. 10.00: Iskolatévé. 10.30: Buldózemek hívták. Olasz-NSZK film. 12.05: Háború és béke - Végzetünk-e a béke? Dok. film. 13.05: Hírek. 13.10: Jogi esetek. 13.40: Heti körkép. 14.05: Trükkdoboz. 14.20: Batman. 14.45: Ház az Eaton Place-en. 15.35: Kum kum. 16.00: Antan-ténusz. 16.20: Mini színpad. 16.30: Vif-zack. 16.55: Mini Tv-híradó. 17.10: Szőkés Luciferrel. 17.35: Mini tudósítás. 18.00: Mi. 18.30: A szépség és a szörnyeteg. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Hétfői sport. 21.15: Hunter. Krimisorozat. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: Interjú. Olasz film. 23.55: Hírek. 0.00: Az Angyal. Krimisorozat. 0.45: Hírek.

2. műsor: 16.55: Művészlexikon. 17.00: Hollywood, Hollywood. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Bajor királyi bíróság. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Hotel Paradics. Filmsorozat. 21.15: Schilling. Gazdasági magazin. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Test - lélek - tudat. Dokumentumfilm. 23.25: Isten népe az úton. 0.40: Hírek.

JUGOSZLAV TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Erdei rendezvények. 8.45: Szervusztiók, kíváncsiak. 9.00: Téli iskolatelevízió. 11.30: Téli iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Téli iskolatelevízió. 13.40: Elmulasztották - nézzék! 15.25: Műsorismertetés. 15.30: Hírek. 15.40: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Tv-napló I. 17.20: Oktatóműsor. 17.50: Gyermekműsor. 18.05: Szervusztiók, kíváncsiak. 18.20: Számok és betűk. 18.45: Dokumentumműsor. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Az öreg hölgy látogatása. 21.05: Párhuzamok. 21.35: Tv-napló III. 21.55: Angol nyelvű hírek. 22.00: Éjszakai program. 0.00: Hírek. 0.05: A keddi műsor ismertetése.

2. műsor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.50: Tv-naptár. 18.00: Zágrábi panoráma. 18.15: A fenntartott idő. 19.30: Tv-napló. 20.00: Eurosong - '90 - szórakoztató program. 20.45: Tv-Mix. 21.00: Véletlen partnerek. 21.50: Dokumentumest. 23.20: A keddi műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

500 tévé- és 3500 rádióadó

A hármas csatorna a kommunistáké

„Olaszországban az állami rádió és televízió munkatársai nem berzenkednek amiatt, hogy parlamenti bizottság felügyeli munkájukat. Mindez nem jelenti azt, hogy a sajtó tendenciózusan kormánypárti lenne, igaz, voltak és lesznek is úgymond „favorizált” miniszterelnökei. A lakosság érdekei azonban nem szenvedhetnek csorbát.”

Az iménti megállapítások Stefano Rolandótól (42 éves) származnak, aki az olasz kormány mellett működő tájékoztatósi hivatal vezérigazgatója. A korábban öt miniszterelnök tevékenységét segítő kormányzóvivő nem régen hazánkban tartózkodott, és a márciusban esedékes magyar-olasz sajtóforumot készítette elő. A tőle kapott értesítéseket egy interjú keretében adjuk közre.

– Mi jellemzi az olaszországi hírközlő rendszert, és miként érvényesül a sajtóirányítás befolyása erre a feltételezhetően óriási szervezetre?

– Előjáróban szeretném leszögezni, hogy Olaszországban semmiféle cenzúra nem létezik. Tehát közvetlen sajtóirányításról sem beszélhetünk, miután a legjelentősebb állami adók műsorának arculatát az egyes pártok határozzák meg. A „pártok feletti” állami médiaellenőrzés leginkább arra szorítkozhat, hogy fenntartsa az egyensúlyt az állami és a magán, valamint a központi és a regionális kommunikációs szféra között. Amúgy valóban hatalmas és szerteágazó szervezetről beszélhetünk, hiszen 80 napilap, 800 folyóirat jelenik meg, valamint 500 tévéállomás és mintegy 3500 kereskedelmi rádióadó működik szerte az országban. Mindent összevetve az olasz sajtó 25 milliárd (!) dollárt ér évente. Ezen belül a reklámok értéke héttmilliárd dollár. Jellemző, hogy a kisebb városokban megjelenő több tucatnyi, jelentős hagyományokkal rendelkező lapokban jelenik meg az összes információ fele. Sajnos, bármennyire is jól szerkesztettek újságaink, az olasz nyelv elszakítottága miatt csekély a nemzetközi hatáskör.

– Említette, hogy a főbb állami adók műsorába beleszólásuk van az egyes pártoknak. Kifejtene ezt bővebben?

– A legutóbbi 15 évben alakult ki ez a rendszer, mondhatni a pártok között létrejött megállapodások nyomán. Ez az állapot ugyanis mind a mai napig szabályozatlan, miután törvényi erővel leeddig nem született. Így az egyes csatorna ellenőrzésében a kereszténydemokraták, a kettesében a szocialisták, míg a harmadikában a kommunisták vállalnak döntő szerepet. Egy adón belül viszont az egyes műsorok és műsorsávok

szerkesztésében talán éppen a rivális párté a túlsúly. Mindez a csatornák vetélkedését jelenti.

– És valószínűleg azt is, hogy adott esetben döntő befolyással lehetnek a választókra...

– Érdekes, de néhány kivételtől eltekintve nem így van. Egy sajátos önszabályozási mechanizmus hatására a lakosság nem osztja feltétlenül a kedvező csatornáján elhangzottakat. Sőt! A szocialista párttal szoros kapcsolatban lévő Berlusconi-csoport műsorait legkevésbé az új szocialista választók nézik. A kereszténydemokrata „képernyőhatás” viszont meglehetősen nagy.

– Ismeretes, a Nyugaton igen elterjedt gyakorlatnak számít, hogy pénzemberek beszállnak a „sajtóbizniszbe”. Másrészt – és ezt Ön is említette – tömörkedik pénz forog út kockán. Ilyen körülmények közepette „tiszták” maradhatnak az újságírók?

– Köztudott, a sajtócsinálás (elnézést az otromba szóért, de valóban erről van szó. A szerz.) nemcsak politika, hanem mérhetetlen üzlet is egyúttal. Természetes tehát, hogy felmerül a kérdés: mennyiben függenek az újságok és az újságírók az őket támogató köröktől és pártoktól. A válaszem: vannak, akik eladták magukat, akiknek nem érték a szakmai önállóság, míg mások függetlenek. Előfordul, hogy bizonyos körök meghívják jeles újságírókat a Kanári-szigetekre, majd ugyanezen személyeket legközelebb már Rióban látjuk viszont. Utaztatják őket, állják a költségeiket, majd egyszer csak előállnak a nagy kéréssel: ha lehet (és lehet!) ne foglalkozzanak bizonyos ügyekkel... De abba is érdemes belegondolni, hogy az Agnelli-csoporthoz tartozó lapokban írta-e valaki arról, hogy rossz a FIAT legújabb modellje, esetleg a Montedison újságaiban szídom avagy élettem az iparvállalatot azért, mert mérgező vegyi anyagokat állít elő.

– 1992 Nyugat-Európa nagy éve lesz. A hatalmas változások nyomán az olasz sajtó független maradhat az egységes piac diktálta viszonyok közepette, vagy továbbra is megőrzi nemzeti jellegét?

– Egyelőre utóbbi látszik valószínűnek. Véleményem szerint vállalnunk kell a multinacionális csoportokkal szembeni harcot. Állítom ezt akkor is, ha a tévének és az írott sajtónak nincs igazából nemzetközi befolyása. Segítségre lehet azonban az a korábbról felhalmozott ismeretanyag és tapasztalat, amely a médiák magas színvonalú működtetéséhez elengedhetetlenül szükséges.

(t.) Hámori

Cselgáncs OB

Meglepetés a nehézsúlyban

Vasárnap a Körcsarnokban befejeződött a férfi és női országos cselgáncsbajnokság. A második napon a „nehezebb emberek”, vagyis a felsőbb súlycsoportok versenyzői léptek tatarra. A férfiaknál először a plusz 95 kg-ban rendezték meg a döntőt. A nehézsúlyúaknál némi meglepetést jelentett, hogy az esélyes Dubovszki István az elődöntőben kikapott a miskolci Csoma Gábortól, végül csak az ötödik helyen végzett. A kategória fináléjában a fiatal debreceni Csosz Imre jukóval győzött Csoma ellen, s ezzel bajnoki címet szerzett.

A nőknél a papírfőformának megfelelően Vid Gabriella és Szabados Hajnalka kapta az aranyérmeket. – Eredmények:

Nők: 72 kg: 1. Vid Gabriella (Bp. Spartacus), 2. Horváth Adrienn (Ajka), 3. Lóga Gabriella (PVSZ).

(Mivel a súlycsoportban csak öt induló volt, a helyezéseket körmérkőzésekkel döntötték el.)

plusz 72 kg: 1. Szabados Hajnalka (PVSZ), 2. Gránicz Éva (Bp. Hon-

véd), 3. Laukó Hajnalka (Szeged) és Alasztics Ágnes (Győri Dózsa).

Férfiak: plusz 95 kg: 1. Csosz Imre (D. Dózsa), 2. Csoma Gábor (MVSC), 3. Tolnai László (Bp. Spartacus) és Kalász Ferenc (Győri Dózsa), 5. Geszler Csaba (Oroszlány) és Dubovszki István (Bp. Spartacus).

A 86 kg-osok döntőjében a honvédos Fekete József ipponnal győzte le régi nagy ellenfelét, Fogaras Dénest. A következő kategóriában, a 95 kg-osok között sem született nagyobb meglepetés: Gyáni János, ismét megszerezte a bajnoki címet. – Eredmények:

86 kg: 1. Fekete József (Bp. Honvéd), 2. Fogaras Dénes (Ú. Dózsa), 3. Kersics Antal (PVSZ) és Szilágyi János (Ú. Dózsa), 5. Dévényi Gábor (Bp. Spartacus) és Doszvod Sándor (PVSZ).

95 kg: 1. Gyáni János (Honvéd Szalvai), 2. Tamás Attila (Bajai SK), 3. Bai József (D. Dózsa) és Kovács Antal (Paks), 5. Balogh Győző (MVSC) és Varga Zsolt (Bp. Spartacus).

Távozásukkal tízezeren tüntettek

Kizárták a tenisz fenegyerekeit

Újabb szenzációval szolgált a Melbourne-ben zajló nyílt teniszbajnokság, amit ezúttal a sportág „fenegyereke”, John McEnroe ezúttal sem csak a játékkal törődött, közvetlen környezetével heves szócsatát is vívott. Több-ször sértegette, nyomdafestéket nem tűrő szavakkal illette a vonalbírókat. Az első esetben még csak büntetőponttal sújtották a magáról megfélekezett versenyzőt, később azonban Gerry Armstrong ausztrál vezetőbírónak a becsületébe gázolt, s ekkor megkapta a piros lapot.

A jelentések szerint a tenisz történetében ez volt az első eset, hogy egy jelentős eseményben kizártak egy játékost. A mérkőzésre kilátogatott 15 ezer néző nem hagyta szó nélkül a

nagy kedvenc diszkvalifikálását, hosszú percekben át tüntettek, „igazságot, igazságot” illetve „McEnroet akarjuk” hangzott mindenfelől. A közönség nem értette, mi történt, hiszen McEnroe szidalmait nem hallhatták. A hangosbeszélő folyamatos tájékoztatást adott a pályán kívüli „mérkőzés” állásáról, de ezt is megszakította a szurkolók bekiabálása. Azzal is nyugtatni próbálták a nézőket, hogy a tüntetés helyett inkább a következő találkozóra összpontosítsanak, amelyben saját versenyzőjük, Rachel McQuillan csatázik. Ez sem hatott, sőt, 15 perces késéssel kezdődhetett meg a mérkőzés, amelyre már csak mintegy három-ezer (!) néző maradt a stadionban.

McEnroe egyébként elismerte, hogy csúnya szavakat használt...

Kick-boxban miénk a világ

A velencei kick-box világbajnokságon folytatták sikeres szereplésüket a magyar versenyzők. A férfiak 63 kg-os súlycsoportjában Polgár Zsolt ezüstérmert szerzett, miután a döntőben a kanadai Peter Gilbin jobbnak bizonyult nála. Ugyancsak második helyen végzett Tóth István (74 kg), akinek a nyugatnémet Hens Presser győzött le a fináléban. Aranyérmert szerzett viszont Hugyetz Lajos (79 kg), Szücs Zoltán (84 kg) és Kocsis Tünde (60 kg).

Büntetett az UEFA

Az Európai Labdarúgó Szövetség fegyelmi bizottsága szigorúan megbüntette azokat az egyesületeket, amelyek nem tudták féken tartani szurkolóikat. A legutóbbi, decemberi kupafordulókban történtek miatt a portugál FC Porto (BEK) és az osztrák Rapid Wien (BEK) következő hazai mérkőzését saját pályájától 200 kilométeres távolságra köteles lejátszani.

Az olasz Juventus 35 ezer svájci frankot fizet szurkolói petárdázásáért, míg a jugoszláv Crvena Zvezdat játékosai magatartásáért büntették 25 ezer frankra.

A futballisták közül Dragan Szekularecs, a jugoszláv Crvena Zvezda labdarúgója hét mérkőzésre szóló eltiltást kapott, miután Belgrádban, UEFA-kupa-találkozón megtámadta az ellenfél, a nyugatnémet FC Köln csapatának az orvosát. Három mérkőzésen nem játszhat a nyugatnémet Uwe Rahn (FC Köln) és a szovjet Ivan Jaremszuk (Dinamo Kijev). A görög Olympiakos Pireus edzője, Kostas Polikroniu sportszerűtlen viselkedésért a következő három találkozón nem ülhet a kispadon.

Ők huszonnégyen

Meddig jut a Beckenbauer-legénység?

Bundesliga. A nyugatnémet bajnokság fogalom Európában. Színvonal, keménysége, a labdát hétről hétre ott kergető játékosok tudása miatt. NSZK válogatottja. Ez is fogalom. Főként azután, hogy Franz Beckenbauer, az egykori elegáns „libero” immáron hat éve mással nem helyettesíthető hozzáértéssel, diplomáciai érzékkel irányítja a nemzeti legjobb csapatát. S hogy mégis egyre nagyobb számban távoznak a tehetségek főként Olaszországba, annak egy oka van. A jobb megélhetés. Így azután, ha egykoron a Bundesligát sorolták az öreg kontinens legszínvonalasabb bajnokságai élére, a helyzet most az itáliai pontvádszat felértékelődésével lényegesen, alaposan megváltozott.

Am száz ember közül 99 a nyári vb előtt mégis úgy nyilvánítana véleményt: a Beckenbauer-gárda az esélyesek közé tartozik. Pedig az 1988-

ban esélyeit valóra váltani nem tudó, hazai környezetben EB-t vendégül látó nyugatnémetek igencsak kacskaringós úton jutottak el „csizmaországba”. Olyan négyes csoportban selejtezték, ahol a kontinenselső Hollandia diadalmenetet rendezett, s Beckenbauernek még az utolsó, Wales elleni mérkőzésen is volt félnivalója. Hazai földön is! A két pontot végül begyűjtötték, s a legjobb csoportmásodikok között azért „befértek” a földkerekség legjobb 24 csapata közé. Beckenbauer még hetek múltán is ideges volt: „Mivel lett volna, ha én vagyok az első kapitány futballsportunk történetében, aki képtelen fináléba vezetni a válogatottat...?”

Az NSZK 1954-ben és 1974-ben világbajnoki címet szerzett. Több kulcsjátékosa (Völler, Matthäus, Brehme) olasz földön keresi kenyerét, nem lesz hát számukra szokatlan a klíma.

Az 1986-os mexikói vb-döntőt megelőzően akadt szép számmal sérülés és széthúzás soraikban. Am hogy Beckenbauer a szó valódi értelmében vett csapatfőnök, azt igazolta: mindenféle visszahúzó erő, hátráltató tényező ellenére is eljutott az Argentínával való „aranymérkőzés” jogáig a nyugatnémet legénység. Ha a 0-2 utáni kiegyenlítés okozta óriási eufóriában nem arra törekszenek, hogy már a rendes játékidőben megtörjék Maradonának lelki ellenállását, akkor a hosszabbításban – kétségkívül jobb fizikai állapotuk révén – talán kiharcolhatták volna a harmadik büszke címet is. Nem így történt, a dél-amerikai legénység nyert 3-2-re. Nincs más hátra, Olaszországban – a 14. vb-döntő után Beckenbauer leköszön, utóda Berti Vogts lesz – Völler és társai arra törekszenek, hogy minél kellemesebb végeredménnyel záruló eseménnyel büszkustassák Franz Beckenbauert.

A bakui pokol

Kaszparov erre mit lép?

Rokonaival menekülésre kényszerült a szovjet sakkvilágbajnok Garri Kaszparov, aki Bakuban él és félig örmény származású. A nagymestert is életveszély fenyegette a nemzeti zavargások sújtotta azerbajdzsán városban. Erről, és az elmúlt napok tragikus eseményeiről Kaszparov a dán Ekstra Bladet című napilapnak nyilatkozott.

– Tudtam, hogy Bakuban veszélyes helyzet alakult ki, ezért január 5-én úgy döntöttem, hazamegyek és meglátogatom családomat – mondta a világbajnok. – Ami az elmúlt héten történt, az minden képzeletet felülmúlt. Baku

valóságos pokollá változott: a terroristák válogatás nélkül öldökök fiatalokat, időseket egyaránt.

Kaszparov elmondta, hogy a katonák nem avatkoztak közbe, amikor az örményeket üldözték Baku utcáin.

– Menekülnünk kellett, mégpedig olyan körülmények között, amelyeket eddig csak filmekben láthattam. Akkor éreztem újra biztonságban magam, amikor szerdán megérkeztem Moszkvába, és találkoztam feleségemmel.

A sakkozó végezetül elnézést kért a dán újságírótól, s közölte: túl feldúlt ahhoz, hogy politikai szempontból értékelje a történeteket...

TOTÓ

1. Ascoli-Juventus	2
2. Atalanta-Roma	1
3. Bari-Bologna	X
4. Cesena-Lecce	1
5. Internazionale-Sampdoria	1
6. Messina-Catanzaro	1
7. Barletta-Pescara	1
8. Monza-Pisa	X
9. Cagliari-Avellino	1
10. Licata-Triestina	1
11. Brescia-Ancona	2
12. Cosenza-Padova	X
13. Parma-Reggina	1
Pluszmérkőzés:	
14. Udinese-Milan	2

Ismét magyar a TOP 12 élén

Magyar Wirth(us) Hannoverben

A magyar asztalitenisz történetének arany betűkkel írott lapjaira kívánczik az az eredmény, amelyet Wirth Gabriella, a Statisztika 19 esztendő s játékosá ért el vasárnap délután a hannoveri sportcsarnokban. A kontinens idei egyik legnagyobb versenyén az Európa TOP 12 viadalon tartalékból előre lépett fiatal játékos a dobogó legfelső fokáig jutott. A döntőben a nyugatnémetek nagy reménye ellen imponáló játékkal győzött, s ezzel Kisházi Beatrix, Szabó Gabriella és Bátorfi Csilla után ő a negyedik magyar játékos, aki feliratkozott a győztesek listájára.

Délelőtti – elődöntőbeli – sikere után rövidesen kiderült, hogy Nemes Olga lesz az ellenfele az első helyet eldöntő találkozón. Ugyanakkor a férfiak is lejátszották a műsor szerinti mérkőzéseiket, s végül a világbajnoki címvédő Waldner és az Európa-bajnok honfitársa, Appelgren szerzett jogot, hogy a torna utolsó mérkőzését lejátszza.

Csaknem háromezer néző előtt kezdődött a női döntő, amelyen a közönség Nemesnek minden pontját önfelédten ünnepelte. Wirthet azonban ez nem zavarta meg, 9-9 után fokozatosan elhúzott, s elég biztosan nyerte az első játszmát. A második rosszul kezdődött, a magyar játékos néhány bi-

zonytalankodása után Nemes 7-2-re elhúzott, majd 19-16-ra vezetett, és ő adogatott. De Wirthet ezúttal nem lehetett megállítani, előbb egyenlített, majd 21-19-re győzött!

Óriási meglepetés! – mondták a sajtóközpontban is, s az „Ormai iskola” fiatal tanítványa valóban szenzációs eredményt ért el. Az érdeklődés körzépontjába került, aztán boldogan nyilatkozott.

– Még álomban sem mertem arra gondolni, hogy győzök, a legjobb négy közé jutással is nagyon elégedett lettem volna – mondta. – De miután délelőtt is jól ment a játék, bíztam a végső sikerben, annak ellenére, hogy Nemes Olgát még soha nem győztem le. Nem szoktam figyelni az ellenfelem arcát, ezúttal viszont 16-19-nél ránéztem Olgára, láttam nagyon ideges, még nálam is idegesebb. Ez is döntő volt...

Fülöp István, a Statisztika és a női válogatott edzője nemcsak Wirth játékát, hanem taktikai érettségét is dicsérte.

– Mindent megfogadott, amit megbeszéltünk, így például azt is, hogy ellenfele térfelének két sarkára nagyokat pörgetett, s ezek a labdák fontos pontokat jelentettek. Most már minden erővel az Európa-bajnokságra kell készülünk.

A végeredmény: 1. Wirth Gabriella (magyar), 2. Nemes Olga (nyugatnémet), 3. Wang Xiao-ming (francia), 4. Mirjam Kloppenburg (holland), 5. Alena Safarova (csehszlovák) és Valentyina Popova (szovjet), 7. Otilia Badescu (román) és Bátorfi Csilla (magyar), 9. Daniela Gergelcseva (bolgár) és Marie Hrachova (csehszlovák), 11. Renata Kasalova (csehszlovák) és Jasna Fazlics (jugoszláv)

*

A hazai és nemzetközi ping-pong-tőzsdén három-négy évvel ezelőtt a Bátorfi-korszakban nem igazán jegyzett, de feltörekvő Wirth Gabriella egy látszólag semmitmondó magán-száma jelenete jutott eszembe az immár világraszóló nagy sikere kapcsán. Egy hazai csapatbajnoki mérkőzésen, amelyen 20-5-re simán nyert csapata, a Statisztika, ő veszített egy névtelen hős ellen.

Ez a sikerorientált Ormai-tanítvány ettől a semmiségtől, ami valójában nem osztott, szorított, sírva fakadt. Korholta, marcangolta önmagát amiatt, hogy merőben mást csinált, mint amit edzője kért tőle. A hannoveri diadalban valahol ezek a könnyecsek is benne vannak.

– bégyé –

A fináléban: Jászberény-FTC

Ferencváros-Ú Dózsa 5-2 (2-0, 1-1, 2-1) Budapest Sportcsarnok, 7000 néző, V.: Moharos, Doór, Oltyán góllövő: Szajlai 2, Balogh I. 2, Szabó I., illetve Kokrment, Tarant; jók: Póznik, Orbán, Szajlai, Hudák, Balogh I., illetve Ancsin J.

A világklasszis szovjet Szvetlovval szereplő újpestiek a második harmadban sem tudtak fordítani. A ferencvárosi kapus, Póznik szinte mindent kivédett, amit csak lehet. Balogh J. újabb góljával immár tekintélyes előnyre tett szert az FTC, míg az újpestiek kettős emberelőnyből széptettek (3-1).

A záró játékrészben elfáradtak a csapatok, de a hétezeres nézősereg változatlanul lelkesedett a játékért.

Hazai dolgaink

Meleg „otthon”, egy ágy, napi egy étkezés

(folytatás az 1. oldalról)

– Milyen a rendőrséggel a kapcsolatuk?

– Nem üldöznek bennünket, sőt az első napon, hogy bevették a hajléktalanok magukat a Déli pályaudvarra, megjelentek a bőrfejűek, hogy szétverjék a tüntetőket. Ezt a rendőrség megakadályozta...

Nem sikerült viszont megakadályozni, az azóta is sokakat rettegésben tartó gyilkosságot. Kemenc István személyszállítási vezető teljesen kimerült az elmúlt 48 óras

szolgálatától és főként az idegi feszültségtől. Egyelőre nincs, aki leváltse, elkeseredetten, könnyezve sorolja:

– Kitérték az ablakokat, késsel, zsilettel rohagnak és azt hiszem, szerda volt, amikor egy embert agyonvertek a metrószinten. Kalapáccsal, a fejét módszeresen szétverték... A pénztárakat bezárattam, mert amikor az egyik kolléga aprópénzt adott vissza megfenyegették, hogy a kezét zsilettel szétvágják, ha nem adja oda a pénzt. Nézze, itt a távirat. Ebben közlöm, hogy péntek este bezárattam a pénztárakat

és az utasok a menetjegyeket pótdíjmentesen a kalauzoknál vásárolhatják meg. Hogy mi lesz ezután? Itt volt az igazgató úr, és betegállományából eljött a Németh Miklós úr... ezt hallgatták. A miniszterelnök úr azt ígérte, hogy vasárnap újra eljön, talán intézkedik valamit.

Az utolsó szavakat hallgatja, majd hozzászól a másik „oldal” véleményét Kovács Gabriella:

– Külkereskedelmi bonyolító vagyok egy Kft.-nél. Apám novemberben meghalt, anyámnál laktam egy másfél szobás lakásban, 26 éves öcsémmel egy szobában. Van egy vőlegényem, akivel szeretnék összeköltözni, de ez egyszerűen lehetetlen. Teljesen véletlenül kerültem ide, a TV előtt

szervezett tüntetésen voltam, oman jöttem ide, hiszen ugyanaz a gondom, mint az itteni hajléktalanoknak. Én 10 500 forintot keresek havonta, ebből 7700 forintot albérletre fizetek, otthon egyszerűen nem maradhatok a családom nyakán. Tudja, ez a rendszer tényleg tönkre tette az országot, mert nem igaz, hogy nem lehetett lakásokat építeni. Akkor pedig miért mondják, hogy a fiatalok szülnének, alapítsanak családot? Hova?

Ő az, és a hozzá hasonló ezek, akik nincsenek a hajléktalanok statisztikájában. Aikre nem húzhatja rá a társadalom azt a megbélyegzést, hogy önmaguk hibájából kerültek erre a sorsra.

Kapfinger András riportja

Köszöntjük

VINCE és ARTÚR

nevű olvasóinkat.

Vince nevünk a latin Vincentius rövidüléséből keletkezett, jelentése: győztes. Nevének a Vinum=bor szóval rokon hangzása magyarázza, hogy a szőlőművesek e nap időjárásából a bortermésre szoktak jósolni. A tapasztalatokat így fogalmazták meg: „Ha megcsordul Vince, tele lesz a pince.”

A jugoszláviai topolyaiak az ereszték jégcsapjainak hosszúságát is vizsgálták e napon, mert amilyen hosszú jégcsapok lógtak le az eresztől, olyan hosszú kukoricacsövek teremnek majd. Volt, ahol vincevesztőt metszettek: a szőlőtőkéről lemetszett néhány vesszőt bevitték a meleg szobába, öblös szájú üvegben vízbe állították. A kibomlott rügyek állásából, méretéből következtettek a termésre.

Artúr nevünk egy régi angol király nevéből terjedt el. Valószínűleg kelta eredetű ez a név, jelentését nem ismerik a nyelvtörténészek.

A Nap kél: 7.22 órákor
nyugszik: 16.29 órákor

A Hol kél: 4.09 órákor
nyugszik: 11.58 órákor

Tavaszi idő

Hétfő estig az országban változóan felhős idő lesz. Több-kevesebb napfény szintje mindenütt várható. Éjszaka – főként északkeleten – pára, illetve ködfoltok képződnek. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában 2, a legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn 5, 10 fok között alakul.

Melega Tibor kereskedelmi miniszterhelyettes – Hermann Schaulfer baden-württembergi tartományi gazdasági miniszter társaságában – szombaton Stuttgartban megnyitotta a nemzetközi kemping-, motor- és turisztikai kiállítást, a CMT-t. Európa legnagyobb idegenforgalmi kiállításán, amelyet idén rendeztek meg 22. alkalommal, hetvenkilenc országból összesen 645 kiállító van jelen. Az NSZK idénnyitó nemzetközi kiállítására 200 ezer látogatót várnak. A magyar kiállítási részlegben 17 szállodavállalat, utazási iroda és idegenforgalmi hivatal képviselteti magát, és már az első napon nagy érdeklődés nyilvánult meg irántuk. Stuttgartban bejelentették, hogy a MALEV március 26-tól hetente három légi járatot indít Baden-Württemberg tartomány székhelyére.

Az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt olajfinomítóinak részére rövidesen – várhatóan már január végén – megkezdődik az Iraktól vásárolt kőolaj szállítása az Adria-távvezetéken. A tröszt megbízására a Mineralimpex kötött szerződést az iraki partnerrel, mintegy 200 ezer tonna kőolaj behozatalára. A Közel-Keletről hajón érkezik a nyersanyag Jugoszlávia Krk-szigeti kikötőjébe, ahonnan a Jugoszláv Nemzeti Naftavod olajszállító vállalat továbbítja az Adria-távvezetéken Magyarországra.

Ezen a vezetéken tavaly a magyar fél 1,2 millió tonna szovjet kőolajat tranzisztált Jugoszláviának. Az idén pedig, hosszú ideje – 1980 óta – első alkalommal kerül sor arra, hogy a jugoszláv partner közreműködésével kap a magyar fél olajat a vezetéken.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | Január 22: Artúr

Elkanászosodás
Irtó lázban van Artúr;
Gyorsan támad, hamar tűr.

A diákfotósok hagyományos tavaszi seregszemléjét az idén is megrendezik Pécsen. A szervező Tarr Imre Szakmunkásképző és Szakközépiskola most hirdette meg a középiskolások és szakmunkástanulók XXIII. Országos Fotópályázatát.

A kiírás szerint a fiatalok négy-négy fekete-fehér vagy színes képpel pályázhatnak. Feltétel, hogy témájuk kötődjön az ifjúság életéhez, környezetének változásaihoz és a tanulásához. A pályázatra szánt fotókat február 28-ig lehet elküldeni a pécsi iskolába.

A nyilvános képbírálatra márciusban kerül sor, amikor is a Magyar Fotóművészek Szövetségének tagjaiból álló zsűri értékeli majd a műveket. Az elfogadott képekből áprilisban országos fotótárlatot rendeznek.

(MTI)

Megalakult a Magyarországi Szlovák Fiatalok Szervezete. Az új független szervezet a hazánkban élő szlovák fiatalok érdekeit kívánja képviselni. Együttműködik a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségével, a hamarosan megalakuló Szlovákok Szabad Szervezetével. A szervezet legfőbb feladata a nemzetiségi identitástudat, összetartozás érzésének fejlesztése, a hazai szlovákok hagyományainak ápolása, átöröklése és bekapcsolása a szlovák, valamint a magyar kultúra körébe. Az ülésen indítványozták: a magyarországi nemzetiségek ügyét ne tanácsadó szerv, hanem hatalmi jogkörrel rendelkező, főleg nemzeti-szerű szakemberekből álló minisztériális szintű testület intézze. A résztvevők megválasztották a szervezet elnökségét. Az elnök Paulik Antal lett.

(MTI)

A News Corporation nemzetközi részvénytársaság megvásárolta a Mai Nap című napilap és a Reform hírmagazin részvényeinek 50 százalékát. Az erről szóló szerződést Rupert Murdoch, a News Corporation elnöke és Demján Sándor, a Magyar Hitel Bank elnök-vezérigazgatója szombaton Budapesten írta alá.

A világszerte számos tájékoztatósi eszközt kézben tartó ausztrál sajtómágnás a Mai Nap Kiadó Rt. tulajdonjogi részesedéséért 3 millió dollárt, a Reform Hírmagazin Rt. tulajdonjogi részesedéséért pedig 1 millió dollárt fizetett. Ezen felül 750 ezer dolláros fejlesztési alapot hozott létre a két lap számára.

(MTI)

Differenciáltabb árengedmény

A Magyar Gazdasági Kamara belkereskedelmi tagozata a ruházati tagvállalatokkal egyeztetve 1990. január 22-étől javasolja az ez évi téli vásár megrendezését. A tagozat mérlegelte a vállalati készletek nagyságát, valamint felbecsülte a vásárlóerőt és a keresletet, s ezek után nem tett javaslatot a vásár befejezésének időpontjára.

A tagozat becslése szerint az engedményes árualap a tavalyinál körülbelül 10–20 százalékkal lesz nagyobb.

A leendő vásárlók számára kedvező, hogy az árukínálatban nemcsak téli szezonárak szerepelnek; a vevők találhatnak benne tavaszi, sőt a szezontól függetlenül használható termékeket is. Az ez évi téli vásár jellemzője, hogy arányaiban lényegesen több lesz a női, és férfi konfekció kínálata. A termékek közül elsősorban kabátokat, pantallókat, pulóvereket, lábbeliket, méterárakat, darabárakat, divatárakat, kisebb mennyiségben bőr- és szőrmeárakat, lakástextíliákat árusítanak majd.

Várható, hogy az idei téli vásáron átlagosan 20–30–40 százalékos árengedménnyel árusítják a termékeket, azonban az árengedmények a megszokottnál differenciáltabbak lesznek termékenként és vállalatonként.

(MTI)

A kaliforniai Edwards támaszponton leszállt a Columbia űrrepülőgép. A földet érés késett két nappal, mert elromlott az egyik számítógép, és az időjárási viszonyok sem tették lehetővé a biztonságos leszállást. Egyébként néhány órával a leszállás előtt ismét módosítani kellett a landolás időpontját egy számítógép meghibásodása miatt.

Brandenstein parancsnok kézi irányítással szállt le. A 102 tonnás űrrepülőgép 11 tonnás teherrel – egy befogott műholddal – szállt le, ezért a Columbia orrát a szokásosnál magasabbra emelte a landoláskor a parancsnok.

Az elmúlt hét végén Mosonmagyaróváron, a piacon – az üzletekben érvényes árnál 10–12 százalékkal – olcsóbban lehetett friss sertéshúst – karajt, tarját, kicsontozott combot és lapockát, meg oldalast – vásárolni. Az akciót a várostól 14 kilométerre lévő jánossomorjai szövetkezeti húszüzem indította el. A friss hús árusítását még házi ízek szerint készülő kolbász értékesítésével is megtoldották.

Az akciót azért kezdeményezték, mert értékesítési gondjaik vannak. A héten 400 sertést vágta le. A helyi és a környékbeli kistermelők bőven ellátják az üzemet élőállalattal.

(MTI)

Iraki kőolaj

Tavaly kizárólag szovjet kőolajat importáltunk; a szerződést 6 millió 470 ezer tonna olaj beszerzésére kötöttük, ám 150 ezer tonnával kevesebb érkezett. Ennek pótlására természetesen továbbra is igényt tart a magyar fél. Az öt évre szóló magyar-szovjet hosszú távú olajszállítási szerződés 1990. évi kontingense 6 millió 480 ezer tonna. Erről azonban még meg kell kötni az idei államközi szerződést, továbbá rögzíteni szükséges az árakat és alá kell írni az érintett vállalatok közötti magánjogi szerződést. A szovjet fél ettől függetlenül változatlanul folytatja olajszállításait, s így az első negyedévében várhatóan az idei kontingens 17,8 százaléka beérkezik hazánkba.

(MTI)

KASSÁK LAJOS IRODALMI PÁLYÁZAT

A Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom irodalmi pályázatot hirdet fiatalok részére, vers- és prózaíró kategóriában. A pályázat kiírásával Kassák Lajos, a 20. századi magyar irodalom kiemelkedő egyénisége előtt kívánunk tisztelni. A pályaművek beadásánál az alábbi követelmények figyelembevételét kérjük:

1. A prózai mű legfeljebb 10 gépelt oldal legyen, a téma kötetlen.
2. A versíró kategóriában legfeljebb 3 verssel pályázhat egy jelentkező. A versek terjedelme, témája, formája szabadon választott.

Pályázni egyszerre is lehet mindkét kategóriában. A pályaműveket 4 példányban küldjük el részünkre.

A beküldött alkotásokat rangos szakértőkből álló zsűri bírálja el, melynek munkájában Konrád György és Eörsi István is részt vesz.

A legjobb művek lehetőséget kapnak arra, hogy színvonalas irodalmi lapokban jelenjenek meg.

Mindkét kategóriában az első három helyezett mű alkotója pénzjutalomban részesül (1. díj: 6000 Ft, a 2. díj: 4500 Ft, a 3. díj: 3000 Ft)

Az alkotások beküldésének határideje március 15.

Az eredmény kihirdetésére május 15-én kerül sor.

A pályamunkákat a következő címek valamelyikére várjuk:

Hofecker József 6800 Hódmezővásárhely, Pf. 130.

Csuka Olga 6727 Szeged, Gém u. 16.

Barátsággal!
SZIM

APRÓHIRDETÉS

3 szobás, 2 külön bejárattal rendelkező lakás eladó Baján a Tanácsköztársaság tér 5. szám alatt. Érdeklődni: a helyszínen Benczékéknél, I. emelet.

ZK-s 126-os Polski friss műszakival eladó. Szekszárd, Munkácsy u. 25. Érdeklődni: munkanapokon 17-19-ig, hét végén egész nap.

Panzónak is alkalmas generációs ház Velence mellett eladó, 3 éve épült, adómentes. Cím: Pálinkásné, 2490 Pusztaszabolcs, Jókai u. 12.

Vállalok gmk-nak, kisszövetkezetnek nagytételben gombozást, lyukasztást automata gépekkel. Kötöttáru összeállítást nagy tételben is, gyorsan, precízen, darabérbe. Cím: Pálinkásné, 2490 Pusztaszabolcs, Jókai u. 12.

A Tolna Megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet felvételre keres: asztalos és kőműves szakmunkásokat. Jelentkezni lehet: Szekszárd, Marx K. u. 22.

A KERAFORM Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Magyar-Oszip Kft. Önálló fejlesztői munkára keres kerámikus szakmunkásokat, fizetés meggyezés szerint. Jelentkezni lehet személyesen, Szekszárd, Táncsics M. u. 32. alatt vagy telefonon: 06-74-16-120 számon.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

ESÉLYEGYENLŐSÉG A TEHETSÉGESEKNEK

Az Agrárfelsőoktatási Intézmények Felvételi Előkészítő Bizottsága felvételt hirdet 1990/91. tanévre.

A tanfolyamra jelentkezhetnek azok a mezőgazdaságban, élelmi-szeriparban, erdészeti, fagazdasági üzemekben, mezőgépi vállalatoknál, szakszövetkezetekben, mezőgazdasági magánvállalatoknál dolgozó, 30 évnél fiatalabb szakmunkások, akik valamely agrárfelsőoktatási intézményben kívánnak tanulni és az alábbi alapvető feltételeknek megfelelnek:

1. Szakközépiskolai végzettséggel vagy szakmunkásbizonyítvánnyal rendelkezik, vagy gimnáziumi érettségivel, munkahelyén igazoltan szakmunkás jellegű munkakörben dolgozik.
2. Szakterületén már legalább két évet fizikai munkakörben dolgozott.
3. Munkahelye a tanfolyam elvégzésében számára támogatást nyújt.

A tanfolyamra történő beiskolázás legfontosabb feltételei a *rátermettség, a tehetség és tanulni akarás*. Ezen szempontok alapján felvételi vizsgán határozzuk meg a felvettek névsorát. A tanfolyam ingyenes! A jelentkezéseket levélben 1990. március 31-ig az alábbi címre lehet beküldeni:

Agrárfelsőoktatási Intézmények Felvételi Előkészítő Bizottsága SZET-tanfolyam, 2103 Gödöllő, Páter Károly u. 1.

A jelentkezők részére a tanfolyam vezetősége megküldi a SZET-tanfolyam részletes tájékoztatóját és a felvételhez szükséges jelentkezési lapot. Ez utóbbit kitöltve 1990. április 15-ig kell a tanfolyam címére eljuttatni.

MAGYAROK

Irodalmi és természettudományos,
havonta megjelenő közéleti folyóirat.

Megrendelhető: a kiadónál postai utánvétellel az alábbi címen:

Babits Kiadó Rt.

7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Előfizethető:

a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál
(HELIR Budapest XIII., Lehel u. 10/a 1990)
közvetlenül vagy postautalványon, valamint
átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámon.

Előfizetési díj belföldön: negyedévre 147,- Ft, félévre 294,- Ft,
egész évre 588,- Ft.

Név:.....

Cím:.....

...példányban megrendelem a Magyarok című folyóiratot.

DÁTUM

Nem ért a neve

Mármint a kereskedelmi miniszternek, aki a miniszterelnök „kérésére” beszámolt az áremelés előtti visszasságokról. Elmondta, amit tudunk: tárcájának nem volt szerepe az áremelésben, mivel azt a MÉM rendezte. Január kettő és öt között pedig egyes alapvető élelmiszerekből a szokásos többszörösét vásárolta a lakosság. Ennek oka viszont a szabadár bevezetése és a pontatlan tájékoztatás volt. A kereskedelmi vállalatok csomagolókapacitása sem volt elegendő, s még húst, étolajat, cukrot be is hoztak, hogy kielégítsék az igényeket.

Komolyan mondom, majdnem hüppögtem, mire végigolvastam a korrekt beszámolót. Könnyeim között azonban felrémlt a kép: kenyérről és tejről állunk sorba, nem húsért és cukorért. Lehet, hogy ezekből is nagyobb készletet halmozott föl otthon Maris néni, meg Józsi bácsi, aki már leszállította igényeit negyedikóra és fél literre? Gondolom, nem kívánja, Tisztelt Miniszter Úr, hogy azt véljem, azért nem volt délután ötkor kenyér és tej, mert „a nép ellenségei” felvásárolták. Azt könnyebben elhiszem, hogy a vállalatok úgy vélték, nekik bizony számít a pár ezer kiló és liter: nem keverték be a lisztet, nem szállították régi áron a tejet.

Vagy higgyem azt, hogy nem volt sütni- és pasztöröznivalójuk? Esetleg a hír hallatán elapadt a tehenek teje? S – jut eszembe! – ezeknek még az a nagy csomagolókapacitás sem kellett volna, hacsak... Hacsak nem a kenyérpapírra jegyezték föl a boltokban a menéseket, s azt, hogy kinek, mikor nem ér a neve... #

Tüntetés a Bazilikánál

Dr. Paskai László bíboros prímás, esztergomi érsek ellen hangolódott a Keresztény Demokrata Unió szombati, január 20-i tüntetése a budapesti Bazilika előtt. A mintegy 5–600 főnyi tömeg indulata arra a szónoki bejelentésre izzott fel, hogy a Magyar Egyházak Ökumenikus Tanácsa betiltotta az aznapra hirdetett istentiszteletet, Paskai László pedig a kormány nyomásának engedve, szintén szembefordult a hívőkkel. A tüntetők tiltakozó levelet küldtek Esztergomba, melynek felolvasását sűrűn szakították meg az éles, rágalmozó és gyalázkodó felkiáltások.

Lelket nyugtatóan fogalmazott a szónok azt hirdetőn, hogy „... egymással szépen kell beszélni!” A mondat azonban elvesztett a „Nem kell vörös diktatúra; Nem akarunk kommunizmust; Sztálinista főpap!” jelszavak egyvelegében.

- p -

Onálosította vidéki területi egységeit a Vetőmagtermelő és Értékesítő Vállalat; budapesti központját pedig vagyonkezelő szervezeté alakította.

A vállalat az átszervezés során 12 kft-t hozott létre. Ezek törzstőkéje összesen 663 millió forint, amelynek kisebb hányadát a társaságokhoz csatlakozó 132 termelőszövetkezet, állami gazdaság, továbbá magántermelők, vállalati dolgozók mellett egy termelési rendszer fizette be. A résztvevő gazdaságok összesen mintegy 800 000 hektár szántóterülettel rendelkeznek.

A Himnusz százhatvanhetedik születésnapjára emlékeztek vasárnap a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szatmárcsékén, ahol 1823. január 22-én írta Kölcsey Ferenc költeményét. A Magyar Demokrata Fórum által szervezett ünnepség egyben a magyar kultúra napja, valamint az MDF térségi választási kampányának nyitóeseménye is volt.

A több száz résztvevő a szatmárcsékai temetőben megkoszorúta az 1790. augusztus 8-án született költő sírját.

A Minisztertanács Hivatalának helyiségében sorsolták ki vasárnap azokat az időpontokat, amikor a pártok és szervezetek programjaikkal bemutatkozhatnak a rádióban, illetve a televízióban a választási kampány során.

A Magyar Rádió január 24-től február 23-ig a Kossuth adón hétfőtől péntekig, napi négy alkalommal biztosít műsoridőt. A Jó reggelt! című műsor keretében 6 óra 20 és 6 óra 25, valamint 7 óra 20 és 7 óra 25 perc között, továbbá 12.30–12.35 között és az Esti Magazin követően 19.15 és 19 óra 20 között kapnak időt a pártok. Azokon a napokon, amikor az Országgyűlés ülésezik, az utóbbi műsoridő időpontja 19.25–19.30 között lesz. A műsorok tartalmát a pártok alakítják ki; ugyancsak az illetékes párt joga, hogy a műsor szereplőit megválassza. A Magyar Rádió vállalta, hogy technikai, szakmai segítséget nyújt a műsorok elkészítéséhez.

A Televízió egyelőre kevésbé felkészült mint a Rádió, mint ez kitűnt Baló György szavaiból, aki szintén jelen volt a sorsoláson. Elmondta: a Televízió a legkorábban január 29-én tudja műsorba iktatni a pártok bemutatkozását.

Vasárnap Bukarestben az egyetemi fiatalok nagygyűlést tartottak. A többórás gyűlésen egymást követték a szónokok, akik előbb a népi forradalom kitörését, a nép és az ifjúság hősi áldozatát méltatták, majd egyre jobban megváltozott a hangulat, s a fiatalok újabb és újabb követeléseket fogalmaztak meg. Az ifjúság, amely cselekvő résztvevője volt a népi felkelésnek elégedetlen a forradalom eddigi eredményeivel.

Ma kezdődik meg Szombathelyen az elhagyott NDK-s autók vására. (Archív fotó, Brenberg környékén, készítette: czs.)

Lehallgatás

Január 18-i(!) hatállyal megszűnt a Belügyminisztérium 3/3-as csoportfőnöksége, teendőit a nemzetbiztonsági feladatokról szóló törvény hatályba lépéséig – a nemzetbiztonsági érdekek érvényesítése szempontjából változatlanul szükséges hatáskörök gyakorlásával – a BM kémelhárítási csoportfőnöksége látja el. Iratai szigorúan zárt anyagként a jogszabályban meghatározott leghosszabb védeltségi idővel levéltárba kerülnek. Ezzel egyidejűleg a kormány elrendelte minden iratmegsemmisítés azonnali leállítását – hangzott el a Minisztertanács január 21-i üléséről adott szóvivői tájékoztatón. Bajnok Zsolt elmondta: a katonai elhárítás a katonai parancsnokság szervezésébe került át. A nemzetbiztonsági feladatokat ellátó új szervezet – amely közvetlen minisztertanácsai felügyelettel működik majd – személyi, anyagi, technikai feltételeinek kialakítására

kormánybiztost neveznek ki. A kormány felmentette Pallagi Ferenc miniszterhelyettes tisztségéből, s a többórás konzultáción azt is kifejezésre juttatta, hogy elhatárolódik minden olyan törekvéstől, amely az államtitok körül kialakult helyzetben, az egész belügyi apparátust gyengíti, lejártni kívánja, amely a belügyi munka szétzilálására akarja kihasználni a szituációt. A belügyminiszterrel kapcsolatban a szóvivő úgy nyilatkozott, hogy Horváth István bejelentette: az ügyhöz való viszonyáról az Országgyűlés január 23-i ülésén ad tájékoztatást. *A kormány tagjai egyébként elismeréssel szóltak a tárca, a belügyminiszter tevékenységéről, személyét reformpolitikusként értékelve.*

Bajnok Zsolt bejelentette: a kormány elfogadta Pozsgay Imre államminiszter lemondását a sajtófelügyeleti jogköréről.

Pozsgay Imrét pártja soproni és városkörnyéki szervezetei indítják képviselőjelöltként a parlamenti választásokon – ezt az érintett választókerületben lakó szocialisták összevont taggyűlésén jelentették be Sopronban.

Az államminiszter, a Magyar Szocialista Párt elnökségének tagja, a jelölést elfogadta.

Mai lapunkat Bába Iván és Czákó Sándor szerkesztette

Holnap
számunkban
olvashatják

híradásunkat
a HÜSHÁBORÚ
előretolt állásaiból